

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
 Published every Friday by the
 LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
 [Incorporated April 23, 1908.]
 "KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
 Išleina kas Pėtnyėla. Leidžia
 LIETUVIŲ SOCJALISTŲ SA-
 JUNGA AMERIKOJE
 Inkorporuota Balandžio 23 d. 1908.
 "KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

Nr. 37. Philadelphia, Pa., 16 d. Rugsejo (September), 1910 m. Metas VI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

[VAIRŪS STRAIPSNIAI.

J.B.S.	Tvaršlys naujojo nacjonalizmo.....	445
P.Kovas	Socijaldemokratų mokslo pamatai.....	435
Kainas	Iševystės įtekmė ant Lietuvos kaimo.....	447
L.F. d' M.R.	Taktika ir disciplina Badenocijalistų.....	448
Kainas	Kodėl ir kaip klerikalai ir tt.....	449
Juodžiukynas-Valys	Draugams sąjungiečiams.....	450

BELETRISTIKA ir POEZIJA.

Kairys	Stebūklas.....	451
Panendrės Bitininkas	Naktyj.....	452
KORESPONDENCIJOS.....		442
SAJUNGOS REIKALAI.....		443

THE LITHUANIAN WEEKLY **"KOVA"** PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE
 Lithuanian Socialist Federation of America
 J. B. SMELSTORIUS, Editor J. GRINIUS, Business Manager
 SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World
 One year \$2.00 Six months 1.00 Three months .50
 Vieniems metams \$2.00 Šešioms mėnesiams 1.00 Trimis mėnesiams .50
 ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARŠINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVOS" Spauštuvėj spaudinam visokius spaudos darbus.
 Spauzdinam netik plakatus, tikietus ir programus baliams, bei teatram, netik visokius biznieriškus apgarsinimus, draugystėm ir klubam konstitucijas, bet ir visokias dideles knygas. Užsaky-mus išpildom visuomet į laiką greit, gražiai, už labai prieinamą prekę. Turintieji koki nors spaudos darbą, kreipkitės į «Kovos» spauštuvę kiekvienam laike ypatingai ar per laiškus sekančiu ant rašu:
"KOVA"
 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa
 Telefonas, Keystone, Main 2958.

TIK ANT TRUMPO LAIKO PROGA.

Gauti vieną dolerį knygomis!

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikraščiui prikai-
 šins, prisijunčiant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikraščių: t.y. "KO-
 VA", "LIETUVA", "VIENYBĖ LIET." ar "LAISVAJA MINTI" per istiaus metus; telp-pat
 gaus dovanai parsiąją knygą "BALTRAMIEJAUS NAKTĮ", verstą iš prancėzų kalbos, kurios
 kaina 75c. ir dar "GRAMATIKA" (MOKYTOJA) iš kurios išmoksi anglišką KALBĄ
 taip labai reikalingą Amerikoje. Laikraščių prenumerata metams veltiek 2 dol. kaustuja, jei
 užsirašyt iš rėdytės, bet kuris per mane užsirašys, tai gaus ir laikraščių ir labai naudingas kny-
 gas. Kaip tik prisist 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metai skaitosi nuo die-
 nos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai daugintųsi ir lietuviai, kaip ir ave-
 timtaučiai turėtų gramatiką, išmokyti anglišką kalbą.

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N.Y.
 THE JUNGLE „Rasta“ dar galima gauti, prisijunčiant VIENĄ DOLERI.

Labai smagu skaityt «BALTRAMIEJAUS NAKTIS».

Šitoje knygoje atrasi daugiau juokų nekulp dešimtyje juokdaringuose lai-
 kraščiuose per 10 metų, daugiau patiekos ne kaip išgeriant 10 baėkų a-
 laus, daugiau gerų rodų, persergėjimų, ne kaip visuose senmerglių, gyva-
 našlių ir davatkų leistuose ir daugiau smagaus pakutenimo, ne kaip per
 ruggpjūtę ant šalinų vakare klerikai su merginoms ir tt. Jeigu neturi
 tos knygos, tai nelauk ne meneslo, ne dienos, bet tuojaus pasiuskie 75c., o
 apturesi, adresuojant:

J. Naujokas, 120 Grand str., Brooklyn, N.Y.

Apturejės tą knygą tuojaus patogiai atsisesk ir skaitydamas ją turesi dau-
 gliau džiaugsmo, ne kaip už 75 dol. radęs, daugiau karščio, negu klebonas
 nuo davatkos.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražas prie laikrodėlio socjalistiskas reteželis su globu, broliškal sveikinandios
 dvi rankos arba su švyturin ir socjalistisku parašu. Preke už vieną 25c.
 Socjalistiski ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paauksuoti—25c;
 daugiau imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami sluskit pinigų kra-
 sos ženkleliai arba Money Orderiu. "Kovos" Administracija.

TURKEY RED

CIGARETTES

padarytos iš gryniausio
 Turkijos tabako ir turi
 puikų skonį, kurį rasite
 tik tai cigaretuose koge-
 riausio skyriaus.

Pirkite pakeli šiandiena

Pabandykite vieną pakelį ir
 jūs nenorėsite kitokių. Su-
 vienyty Valstijų prezidentas
 negali rukyti geresnių, kaip
 Turkey Red Cigarettes.

Parduodama visose pardavyklose

A Anargyros korporacija, [kuria] valdo
 The American Tobacco Co.

10 FOR 10¢

laivų.
 isas ša-
 giai.
 tų.
 Pa.
 AKTIS».
 nose lai-
 baėkų a-
 ū, gyva-
 kalp per
 neturi
 75c., o
 lyn, N.Y.
 esi dau-
 lebonas
 00
 GU
 I Viru
 yk del vyru.
 ra kaip gal
 ma krauja
 ribe, puėkus
 patrotitu
 gas, ruma-
 itas lygas,
 omas sava
 kodėl jus
 yga ta yra
 vedes arba
 Daktara,
 pecijalisku
 sai dykai,
 Nesiusk
 adresa ant
 iendena.
 S.
 aš norėčiau
 rga del vyru
 a”

«KOVOS» Agentai.

J. RUDMINAS
Kazuno Aptlekoj, Shenandoah, Pa

J. VISOCKIS
8139 Vincennes Road, Chicago, Ill

FR. GOLUBICKI
Box 172, Melrose Park, Ill

J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

G.A. PUPAUSKY & CO.
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill.

MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.

A. M. RUKAS
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

J. ŠUKIS
70 W. 25th St., Chicago, Ill.

J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa

J. M. ŠIMKUS
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.

SIMON KARALIUS
342 Lenox St., Norwood, Ma. s.

P. A. JETULEVIČIUS.
Box 206 Lawrence, Mass.

V. STRIGAS.
3207 Salmon St., Philada, Pa.

F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.

J.A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E.St. Louis, Ill,

M. GELGOTA.
1212 Buttonwood Philad, Pa.

K. ARMINAS.
Box 7 Willamston, Pa.

J. ZALANSKAS.
11 Charter, St Exeter, N. H

A. KALASKY
Box 1306, Renton, Wash.

A. UNGURAITIS.
120 Grand, St. Brooklyn, N. Y.

A. KAZEKEVIČIUS.
PO. BOX 60, Edwards Ind.

J. BINDOKAITIS.
71 Henry St. Rochester, N. Y.

M.K. ŽVINGILAS.
18 Folev st. Bristol, Conn

ONA PETRAUSKIŪ,
keliaujantis agentas:

1020 Butler St. Easton, Pa.

V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.

P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore,

J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.

J. J. VAITKEVIČIUS
227 Chapel, St, New Haven, Conn.

NAUJAS ISZRADIMAS
Sustiprinimui ir Užlankymui PLAUKU.

A norite užlankyti plaukus ant galvos?
slenka plaukai?
galva plika?
ant veido yra papuškai?
norite gauti rodą, kaip išgydyti ligas?
Jei plaukai slenka ir randasi

Pleškenų tai yra ženklai, kad galva paėllka plika už kelių mėnesių jeigu nesigydysi. Jeigu norite galite ats. š. ūkti per laiską, o bus išaigsta Dykal visi aprasymai nuo ko plaukai slenka ir pleškenų at-iradimas, gyduoles neslunčiame panevali ir C.O.D. nebijokite parašyti laiską, nes už rodą nekastuos nė cento. Turime apie pusę milijono padėkavonių nuo žmonių visokių tautyčių. Rašyk pas:

Drs. Brundza Co. Brdway & S 8th st, Brooklyn, N. Y.

17 AKMENAIS
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Aukso dengtas, gvarantuotas 20 metų. Lukštal abi puel uždaromi, gražiai engraveruoti. Absolutiškai tisingai laiko laiką,

specijališkai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelių ir per nuolat keliančius.

Paeilame vyriską ar moterišką laikrodėlį gavę pareikalavimą ir antrąsą per C.O.D. leidžiame išgzzeminuoti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresul. Jei rasite netinkantį, sugražinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėti \$35.00, jei ji tau slulytą pirkti iškalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paankuotą rėžėlį su brelioku dykal. EXCELSIOR WATCH CO. 908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Gerai dantys yra neatbutinai reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentistą

Dr. J. I. Halpern
868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.

Valandos: Dienomis 9 iki 8 vaka
Nedėliomis 9 iki vak.

Darbo Biuras.

Vyrėjai, vyras tarnaut prie seno gentlemano, merginos prie namų darbo, jaunas namų prižiūrėtojas gali gauti vietą ir darsidirbti iki gerai algai.

Neimame nieko, kol neįstatome į darbą.

Kreipkities šiuo antrašu:

German Employment
1312 Filbert st. Philadelphia, Pa.

Draugams 152 kuopos.

Pranešame, kad 152 kuopos mėnesiniai susirinkimai bus laikomi kas 3-čias nedėldienis kožno mėnesio, o diskusijų susirinkimai kas 1-mas nedėldienis, po Nr. 1222 So. 10th st Sheboygan, Wis. Pražžia 1:30 po piet.

Už apgarsinimus "Kovos" Administracija neatsako.

DIDYSIS GYDYTOJAS NEW YORKO,
Ferdinand Hartmann

PRANESZA NESVEIKIEMS VYRAMS IR MOTERIMS SAKYDAMS:

nereikia ilgiau sirgti ir vargytis ligoms, nes aš Jus išgydysiu; todėl, kad aš per 20 metų tyrinėjas medicinos mokslą ir gyduoles, už tai žinau, kurios geriausia gydo sergančio žmogaus kurna, per tai su geriausia pasekmę New Yorke išgydžiau daugiau žmonių, negu koks kitas daktaras teip pat plačioje pasaulyje. Aš išgydžiau tokias ligas, kurių jau nieks neįstengė pagelbėti ir kiti daktarai buvo pripažinę už neišgydomas;--- per ką turiu daugybes padėkavonių ir už moksliskus darbus už tai, kad aš pramaniau jog:

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas, pradžia visokių ligų. Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė.

P a s a r g a : aš nesu institutas, nesidengiu numirusio kito daktaro vardu, ne humbukas, ne nigeris šundaktaris, --- bet **TIKRAS DAKTARAS MEDICINOS** ir sergantį, kurį apsiimu tai ir išgydau.

SKAITYK ŠTAI KĄ IŠGYDYTI RAŠO:

Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.

Daktaras Hartmanas, esu neišpasakytai dėkingas, už išgydymą mane nuo ligos abelno nupuolimo ant sveikatos nusilpnėjimo, ką gavau tą ligą per saužagiavimą.

M. ANDRUŠENKAS.

Clairmont, Cal.

New York, 5 Geg., 1910.

Aš žemiu pasirašęs, širdingai dėkavoju Dr. Ferd. Hartmannui, už išgydymą nuo ligos, kuri kankino maną per 3 metus, skaudėjimas vid. iriuose, pagedusių nervų ir kraujo; kas labai mane privargino. Nors kiti neįstengė išgydyti, bet, kad Dr. Hartmanas patalkė, greitai ir pamatiškai išgydyti, tad pripažystų, kad esi geras daktaras New Yorke.

Pilnas guodonės FR. LEVAČEKS,
544 W. 50 St., New York, N. Y.

Teisybe pati uz save kalba. Geresniu darodumu negalim reikalaut.

Kad sergi pats arba tavo pažįstamas bei sesuo arba brolis, jei negali ateiti nėra skirtimo kaip toli gyvenate, parašyk apie ligą lietaviškai, aš duosiu rodą ir

IŠGYDYSIU:

Sk audėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies ir plaučių ligas, snnkau kvėpavimo, slogų ir nusilpnėjusius vyrus, dyspepsijos, nervų ligos, taipgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptų lig. Teip-pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ligų; neatbokit' kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsiimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias visokias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsišauktumėt, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumas savyje, aš suprasiu, išstirsiu, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra naujausio išradimo o apturėsi sveikatą. Aprašant ligą klausiant rodos visada adresuoti ant mano vardo taip:

Dr. Ferdinand Hartmann,

218 East 14-th St. New York, N. Y.
Ofiso val. nuo 11 iš ryto iki, 5 val. po piet. Nedėlioms nuo 10 iki 1 po piet.

„KOVOS“ administracija knygu katalogus išsiunčia dovanai. Reikalaukite.

TVARŠLYS «NAUJOJO NACIJONALIZMO».

ROOSEVELTAS — tai vardas ir žodis, kuris skamba po visą plačią Ameriką, neišskiriant ir užsienį; kalba, rašo, stato didžiulėmis raidėmis, skelbia visuose laikraščiuose, neišskiriant ir socialistiškų. Rašo ir plepa tiek daug, kad nesinori nė laikraštį paimti į rankas, nes visur tik Rooseveltas — Rooseveltas. Ir ištikrųjų reikia stebėtis naujų amerikiečių. By tik sensacija, by tik cirkusas, by tik gudrus humbugas, tai jau barabanytojų samdyti nereikia.

Rooseveltas lošia!

Pasmerkia republikonus, pats republikonu būdamas, pasmerkia teismų reakciją ten, kur prieš keletą metų pats reakcijos stulpu buvo, pasmerkia kapitalistų nesąžiningumą, pasmerkia teises, apginančias kapitalistų «special interests» patsai būdamas kapitalistu; darbininkų dienoj važiuoja gatvėmis darbininkų parodoj, kalbą ir giria darbininkų organizavimąsi, lyg kad užmiršęs, kad pats siuntęs kariumenę darbininkų organizacijai naikintų. Taip, Rooseveltas lošia!

Tveria naująjį nacjonalizmą, žada naują visuomenės surėdymę tvarką, pakelia «sociališką revoliuciją», gauna «socialisto» vardą, į jo socialistiškumą net «socialistai» pradeda tikėti... Urra, Roosevelt! — šaukia visuomenė, o Rooseveltas, pasinaudamas tos «visuomenės» lengvatikyste, lošia. Lošia, nes žino kad visuomenė taip apsiratus su humbugais, kad niekad nemąsto, by tik blizga ir marga iš viršaus, o kas apačioj, kas viduryj — tas mažai kam rūpi.

Amerikos visuomenėj labai mažai rasi neskaitančių; amerikonas skaito daug, ypač nedėdieninių laidų, papuoštų komiškais paveikslėliais, iš vienos valstijos į kitą gabenama traukiniais prigrustus vagonus, bet tikrai skaitančių ir atmenančių, ką skaitė matomai yra labai mažas nuošimtis. Turbūt Rooseveltui taip se kasi lošti tik dėlto, kad amerikiečiai neatmena, kas vakar buvo. Prieš neseniai dar laikraštis «Outlook», kurio redaktorium yra Rooseveltas, apskelbęs Roosevelto prakalbą, kurios prasmę sykiu su minėto laikraščio redakcijos komentaris galima išreikšti šiais žodžiais. «Manome, kad Nepriklausomybės Deklaracijos tvirtinimas, kad valdžia savo galę išveda iš leidimo valdomųjų, yra klaidingas. Kad principas, toj Deklaracijoje išreikštas, jog teisingoji valdyba egzistuoja dėl labo valdomųjų, yra visada ir amžinai teisinga. Kad sulyg to, klausimas, ar Filipinai sutinka ar nesutinka turėti ant savęs valdžią, yra klausimu be reikšmės. Svarbiausiu gi klausimu yra, ar valdymas jais yra dėlei jų naudos».

Nuo laiko išsiliuosavimo iš po Anglijos despotizmo, per šimtus metų, niekad niekas Jungtinėse Valstybėse neišdriso taip begėdiškai viešai pripažinti despotizmui šventybę, kaip pripažino p. Rooseveltas savo laikraštyje «Outlook». Už tokį begėdišką išniekinimą to, už ką tėvai savo kraują liejo gal nevienam drąsuoliui grėstų linčas, bet Rooseveltui, jieškančiam diktatoriaus skeptro, atleistina ir užmirština. Užmirština, nes idant iš visuomenės išgauti lazda galybės, jis moka antsyk pastoti radikalu, moka pasmerkti despotizmą ir reakciją, lošti revoliucionierių nors dvasia cezarų ir žiauriausių despotų. Matomai amerikiečiams laisvė pajburo, jeigu taip gerbia žmogų, kuris išniekina nepriklausomybę, kuris pats apreiškia savo tikėjimą į diktatorystę.

Jeigu ne žmonės, ne tauta turi spręsti apie tai, kas jiems yra naudinga, o kas ne, ir jeigu valdžia neima galės iš leidimo valdomųjų, tai tąsyk valdonai ima savo valdžią kur ten iš augštybių ir kas toks virš visuomenės sprendžia, kokia tai visuomenei valdžia yra naudinga. Tokią teoriją visuomet skelbdavo despotai ir despotizmo apginėjai, pasakojantie valdomiems apie valdžios paėjimą nuo dievo. Yra tai ta pati teorija, sulyg kurios valdantieji išaiškina įvairiausios rūšies kombinacijas, aiškindami, kad

viską tą daro valdomųjų labo dėlei.

Joks valdininkas Jungt. Valstijose nebuvo pasirižęs kuomet nors viešai pripažinti diktatorystės principų, o atmesti, paniekinoti demokratijos principus.

Tečiaus dabar, kuomet eina apie gavimą valdytojaus lazdos, kuomet reikalingas yra visuomenės leidimas, kad paimti valdžią ant tos visuomenės, veidmainingas ir gudrus politikieris p. Rooseveltas visai ką kitą lengvatikiams pasakoja.

North Dakota valstijoje, mieste Fargo, iš priežasties darbininkiškos šventės «Labor Day», laikydamas prakalbą, jis stengėsi su-lošti kraštutinį radikala, nurodydamas programą reikalingų visuomenės surėdymę reformų, kurioms turi būti: laisvos mokyklos, neapmokamos mokslo priemonės ir priverstinis mokymas; 8 valandų darbo diena, vienos dienos pasilsis savaitėj, prašalnimasis lušninio darbininkų gyvenimo, įvykinimas priežiūros fabrikose ir kasyklėse, atsakomybė darbdavių už nelaimingus atsitikimus, uždraudimas vaikų darbo ir t.p.

Visas tąs reformas Rooseveltas žada visuomenei, kad išgauti nuo tos visuomenės «lazdą galybės» (big stick), o gavęs ją jau žinoma, ką lazda gali daryti, tik ne išpildymui visuomenės reikalavimų lazda yra reikalinga. Lyginai ne p. Roosevelto išgalvotos tos reikalingos visuomenės gyvenime reformos, daug pirma negu Rooseveltas pasiūlė jas, tos reformos, tik kur-kas platesnės ir tikresnės, yra statomos darbininkiškos klesos partijos programoj.

Jeigu Rooseveltui ištikrųjų panašios reformos rūpėtų, jeigu ištikrųjų jis būtų šalininku laisvės, lygybės ir tiesos, nebūtų jis pasmerkęs tuos, kurie reikalavo tiesos, laisvės ir lygybės darbininkams taip besąžiniškai, kaip jau nesykį esąs padaręs, nebūtų apšaukęs tokių žmonių «negeistiniai piliečiai», nebūtų tylėjęs žinodamas kapitalistų sutartį nužudyti Vakarų Kalnakasių Federacijos viršininkus Moyerį, Haywoodą ir Pettibone, nebūtų siuntęs į Colorado valstiją reguliarišką kariumenę skersti darbininkus, reikalaujancius laisvės ir tiesos.

Jeigu Rooseveltas mano, kad nepriklausomybė Filipinams netinka, kad ta tauta nemoka savistoviai gyvuoti ir savarankiškai rėdyties, tai lygiai mano jis ir apie Amerikos liaudį, kad nepriklausomybė tik valdantiems reikalinga, o liaudžiai netur jokios vertės.

Jeigu Rooseveltas nesigėdijo pasmerkti viešai Anglijos valdžios nuolankumą aigiptiečiams ir hindusams, kurios tai tautos tos Anglijos valdžios malonumą taip atjaučia ant savo kailio, kad negali iškęsti neprotestavę, ką p. Rooseveltas skaito papiktinančiu ir pataria Anglijos valdžiai geležine letena prispausti nenuoramas.

Taip pat jis mano ir apie Amerikos darbininkišką judėjimą, taip pat geidžia prispausti geležine letena liaudį, kad prašalinti, kaip pasakė viešėdamas pas Vokietijos kaizerį Wilhelmą, pavojų grėsiančios sociališkos revoliucijos. Roosevelto nuomone sociališką revoliuciją gali sulaukyti Jungt. Valstijose tiktai panaikininimas demokratiško rėdymos būdo ir įvykinimas imperjalistiškos respublikos, kur prezidentas būtų lygus karaliui ir nebūtų mainomas. Tuo karaliumi geidžia pasilikti p. Rooseveltas ir kad atsikelti savo tikslą stvėrėsi veidmainystės priemonių, pastoja radikalu-reformatorium, kad tapti išrinktu į valdonus, o paskui jau kaip Meksikos kruvinasis budelis Diazas kariumenės bagnietais užtikrinti sau amžiną viešpatavimą.

Veltui tas humbugo karžygs vėją šaudo. Jungt. Valst. darbininkai nesiklaus p. Roosevelto, ką jisai mano apie valdymosi kokybę. Jie nori patįs rėdyties ir dėlei savo naudos, nori patįs būti teisėjais to, kas jiems yra tinkamo ir naudingo, o kas ne. Ir tas susipratimas darbininkiškos klesos pagimdo pas Rooseveltą ir jo šalininkus protiškas konvulsijas.

Rinkimai dar toli ir visuomenė iš savo entuzijazmo gali atitekti.

nn

EIKIEMS VYSAKYDAMS:

argytis ligoms, kad aš per 20 iokslą ir gyduo-geriausia gydo er tai su geriauydžiau daugiau daktaras telpišgydžiau tokias tengė pagelbėti užinę už neišgybybes padėkavonus už tai, kad

GYVASTIES.

ir negali okių ligų os prie kiek- ydžiau ir tuos,

o daktaro vardu. DAKTARAS ME-

akytai dėkingas, no ant sveikatos vima.

Cal.

niu darody-

rba broliis, jei ašyk apie liga

edirbimą vidurių o, slogų ir nusilpstės klaidų, įgau ikrečiamų slaptų jų tekėjimo, gumkad apsiimu, tai iau, kad iš karto kaip moki ir kaip is pritaikysiu gy- . Aprašant lig,

rk, N. Y.

io 10 iki 1 po plot.

tygu kata- tlaukite.

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI.

Išaiškinimas Iženglamosios
Erfurto programos dalies.

Parašė K. KAUTSKY.

Iš vokiečių kalbos vertė P. KOVAS.

(Tąsa.)

Prekių išdirbimo visuomenės pamatas yra kuoįvairiausi reikalų priešingumai: priešingumas tarpe išdirbėjo ir vartotojo, tarpe pardavėjo ir pirkėjo ir tarpe atskirų konkurentų. Šitie vieni kitiems prieštaraujanti reikalai grumiasi, kovoja vieni su kitais ir tuo aršiaus grumiasi, juo labiau plėtojasi prekių išdirbimas ir juo labiau jisai nustelbia išdirbimą savam suvartojimui. Tečiaus užvis aršiausį priešingumą pastebime šios dienos visuomenėje tarpe kapitalistų ir darbininkų. Iš to priešingumo kyla tolyn vis smarkesnė ir nuožmesnė kova, ir įtraukia į savo sukurį tolyn vis platesnius visuomenės sluoksnius.

Iš pradžių kovojama tikta už artymesnius reikalus: uždarbį, darbo laiką, apėjimo mandagumą ir panašius dalykus. Kiekvienas susirėmimas teapima dar menus plotus. Tečiaus netrukus darbininkai patiria, jogei pavieniais eidami jie nieko nestovi prieš kapitalą, patiria, kad jų galybė yra vienybėje. O darbas išvien fabrikoj, vienokios darbo ir gyvenimo sąlygos sužadina proletaruose reikalų bendrumo, solidariskumo jausmą. Kovos pradžioje jie dažniausia tampa pergalėti, bet ir tai jiems nenuveina be naudos. Šituose susirėmimuose proletarai išmoka organizuoties, igyja įsitikėjimą vienas kitu, išlavina savo drąsumą. Tie susirėmimai suteikia dar jiems ir kitokią naudą: darbininkai daug pritaria, gauna progą arčius pažinti savo draugus, o tuomi pat laiku ir jų priešai išmoksta juos pagarboje laikyti ir vengti su jais bereikalingų kiurčių.

Tokiu būdu proletarijatas semia naujas pajėgas net iš savo nepasisekimų ir žengia vis pirmyn ir pirmyn.

Pirmutiniai ginklai, kuriais proletarijatas nandojasi šituose susirėmimuose esti, kaip ir pas viduramžio amatninkų pagelbininkus: *darbo metimas* (streikas) ir *boikotas*. Taipgi ir pirmutinės jų organizacijos, profesionališkosios sąjungos (unijos), yra kilusios iš anų amatninkų draugijų. Vienok šitie ginklai neilgam tetarnauja. Jų visiškam išsiplėtojimui reikia jau tokių sąlygų, kurių proletarijatas iš pradžių neranda valstybėje; jas tegalima iškovoti *politikos* keliu.

Sakėme, kad pirmutiniai darbininkų kovos mėginimai apimdavo nedidelius plotus. Reikėdavo jau tikrai nepaprastų atsitikimų, kad kovon su pramonininkais sukiltų visos fabrikos, arba dar labiau, ištisos pramonijos šakos darbininkai. Tečiaus tolyn susirėmimai darosi vis tankesni, jie kartojasi, jie verčia darbininkus jungties į nuolatinės organizacijos. Išsiplėtojus susižinojimo (komunikacijos) įrankiams, fabrikantams nesunku yra parsigabenti darbininkų iš kitų šalių, kuomet savieji darbininkai pasišiausia; tečiaus ta pati priežastis duoda progą ir vienos vietos darbininkams susivienyti su kitų vietų darbininkais, kad lengviaus būtų išlaimėti kovą; maži ir trumpi susirėmimai su kapitalistais, virsta nuolatiniu galingu darbininkų judėjimu, apimančiu visą valstybę; toliaus jisai susijungia su kitų šalių proletarijato judėjimais ir tampa *tarptautiniu* judėjimu.

Tečiaus šios dienos darbininkų judėjimas peržengia ne tikta vietines ir tautines, bet ir amato ribas. Išsiplėtojus mašinų darbo sistemai, darbininkui pasidarė lengva persikelti iš vieno amato į kitą, o įvairios aplinkybės spiria jį vis tankiaus taip daryti. Fabrikoj gi juk taip pat dirba visokių amatų žmonės. Todėl įvairių amatų darbininkams nesunku yra pajusti savo reikalų bendrumą priešais savo nevidoną, kapitalą; amatų skirtumai tolyn vis mažiau trukdo jų vienybę.

Tokiu būdu darbininkų judėjimai įvairiose išdirbimo šakose tolyn vis labiau susilieja į vieną visos darbininkų klesos judėjimą, *į klesų kovą tarpe kapitalo ir proletarijato*. Dėlto ir darbininkų judėjimo tikslai darosi vis platesni ir prakilnesni. Kad ir atskiri darbininkų sluogsniai nė vieną valandėlę nepaliauja kovoje už savo kasdieninio gyvenimo reikalus, bet kova už bendruosius klesos reikalus priešais visą išnaudotojų klesą tolyn vis labiau virsta kova ne prieš atskirus kapitalistus, bet prieš visą *kapitalistiškojo išnaudojimo sistemą*.

Vienok klesinė kova yra neišvengiamu būdu *politiska* kova.

Jau nurodėme, kad pirmutinius grynai ekonomiškios proletarijato kovos žingsnius trukdė tam-tikros kliūtys. Jos buvo *politisko pobūdžio*. Valstybės pajiega, kuri iš ekonomijos ir politikos atžvilgių pridera nuo kapitalistų klesos, nuo senai, nuo to laiko, kaip atsirado kapitalistiškas išdirbimas, skaitė ir tebeskaito vienu svarbiausiųjų savo uždavinių, kiek įmanydama, kenkti proletarijato susivienijimui. Ji atima *susirinkimų ir sąjungų laisvę*; tatau prisieina iškovoti sunkioje politiškoje kovoje. Nemažiaus jam reikalinga ir *spaudos laisvė*; šios dienos santikiuose, norint suorganizuoti plačias darbininkų minias, be jos tiesiog negalima apsieiti. Bet ir ją valstybė, kiek galėdama, varžo arba ir visai atima iš darbininkų. Kiekvienas darbininkų judėjimas dėl geresnių darbo sąlygų parodo jiems, kad politiškoji laisvė ir politiškoji galybė yra labai reališki, nepramanyti dalykai, kad nuo jų labai dažnai pridera, ar turės ką valgyti darbininkas su savo vaikais, ar sunkiai jisai gaus dirbti už savo duoną.

Todėl, kad galėtų varyti savo ekonomiškąją kovą ir plėtoti savo organizacijos, proletarijatas turi išsikvoti politiškas laisves. Dar ir kitos priežastis verčia jį užsiimti politika. Esama skaitlingų proletarijato sluogsnų, ir tai labiausiai išnaudojamų, kurie ekonomiškąją kovą visai nepajiegia apginti savo reikalų; esama taipgi tokių proletarijato reikalavimų, kuriuos išpildyti negali darbdavių priversti ekonomiškiosios kovos įrankiais, pav. visuotinas ir žymus darbo dienos sutrumpinimas.

Pagalios, darbininkų klesai, kaip ir kiekvienai klesai, rūpi taip pat visa eilė tokių politikos klausimų, kurie nepaliečia grynai darbininkų reikalų.

Kaip ir kiekviena klesa, proletarijatas turi pasistengti igyti įtekme politikoje, politišką galybę. Vienas svarbiausių įrankių padaryti įtekme į valstybės reikalus dartinėse didžiosiose valstybėse yra *parlamentas*, ir visų pirma nuo to, kokia rinkimų teisė yra šalyje, pridera, kiek atstovų jame turės kuri klesa arba partija. *Visuotina balsavimo teisė* yra taip pat būtina reikalinga darbininkų reikalų apginimui, kaip ir susirinkimų, sąjungų ir spaudos laisvė.

(T. B.)

Iševystės įtėkme ant Lietuvos kaimo.

Paskutiniais metais gyventojų priaugimas Lietuvoje mažinasi. Taip, pagal «Pam. knižka Kov. gub.» per 1875m. Kauno gubernijos gyventojų skaičius pasidaugino beveik ant 1,6%, 1885m. — 1,3%, 1895m. — 1,2%, 1903m. viršiau 1%, o per 1908m. nė ant vieno procento (C,95%).

Tarp priežasčių to priaugimo mažinimosi svarbią vietą užima ir vis besididinanti iševystė. Eina daugiausia užsienyn: Amerikon, Anglijon, Vokietijon ir k., o taipgi ir į pramoningesnius Rusijos miestus: Rygą, Liepoją, Peterburgą. Taip, vienon Amerikon per aštuonis (1900–1908mm.) lietuvių ir latvių iškeliauta 132 tūkstančiai, kuriame skaičiuje lietuvių didesnė turi būti pusė, nes latviai mažiau teciina. Vienų lietuvių per 1908m. išėjo Amerikon viršiau 14 tūkstančių.

Aišku, kad toks didis iš Lietuvos išėjimas turi turėti ir įtėkmę ant jos ekonomiško ir socijališko gyvenimo. Artimiausią įtėkmę iševystė padaro ant ūkininkų ir kaimo darbininkų, nes tų dviejų luomų, užvis paskutiniosios, daugiausia išeinama.

Dabar Lietuvoje tankiai atsitinka, kad kai—kurie ūkininkai nusigyvena. Tas stojasi dėlto, kad dabar abelnai sunku ūkininkams Lietuvoje gyventi. Kadangi plačiai pradėjo žemę dirbti Amerikoje, Australijoje, Afrikoje, o taipgi Rusijos tyruose, kur išdirbimas geriau apsimoka, tai javų kainos maždaug nuo 1885m. puolė. Prie tų javų kainų puolimo prisideda, žinoma, ir dvarininkai, kurie didelius žemės plotus turėdami, gali geriau ir pigiau juos apdirbti, daugiau javų parduoti ir tokiu būdu prisidėti prie javų papiginimo.

Kadangi javai ir abelnai visi ūkio išdirbiniai pigūs, tai ūkininkui prisieina labai ekonomiškai elgties, nuo daug ko, net reikalingo, atsisakyti, kuodaugiausia dirbti, kuogeriausiu būdu žemę apdirbti, idant šiaip-taip galus su galais suvesti. Jeigu ūkininkai pradeda plačiau elgties, sakysim, girtuokliauti, netaip bežiūri į žemės išdirbimą, tai jis greit nebeišsimoka, prasiskolija, vienu žodžiu, nusigyvena.

Jei tokio ūkininko niekas negelbėtų, tai jo žemė patektų arba kitam ūkininkui, arba mažžemiams (desentininkams, kaip juos kitur vadina). Tokiu būdu daugintų arba stambiųjų ūkininkų skaičius, arba mažžemių, vienu žodžiu, ūkininkų luoma plyštų į dvi dali: į stambiuosius ūkininkus ir mažžemius. Taip atsitikdavo pirmiau ir kitur po šiai dienai atsitinka Vakarų Europoje, taip dabar atsitinka vietomis ir pas mus.

Sakau, vietomis, tik nevisur, nes tankiai tokius ūkininkus išgelbsti iševiai. Jie turi, sakysim Amerikoje, gentis ir pažįstamus, kurie parsiončia jiems pinigų; arba turi sūnus, kurie, pagrižę namon, paimdami nuo tėvų ūkė, išmoka parneštais pinigais ūkės skolas; o jei ūkė palieka dukteriai, tai ant jos paima buvusį Amerikoje žentą, o jei ir tas negelbsti, jei ūkė visgi galų gale turi būti parduota, tai nuperka ją koks—nors sugrižęs iševis ir lieka pats ūkininku. Tokiu būdu ūkė pasilieka kaip buvusi, tik valdytojas persimainė.

Jeigu svetimi pinigai išgelbsti blogą ūkininką nuo prazuovimo, tai jie padeda geram ūkininkui pralobti. Geras, taupus, šviesus ir sumanus ūkininkas, turėdamas kapitalo, gali geresnius išdirbimo įrankius, mašinas, trąšas, gyvuolius įgyti, gali geriaus ūkininkauti. Žinoma, pinigai padeda jam tik tada, jei jis yra šviesus ir apsuksrus žmogus; kitados, jie pripratina jį prie tingėjimo ir netaupumo.

Paskutiniais laikais Lietuvoje pradėjo dvarus pardavinėti, kaip rusams, taip ir lietuviams. Tarp perkančiųjų dvarus lietuvių taipgi daug atsitinka sugrižusių emigrantų. Jie perka ūkius vidutinio didumo, tokius, kokių daug mato aplinkui, ir tokiu bū-

du dangina vidutiniųjų ūkininkų skaičių.

Tokiu būdu iševystė palaiko vidutiniųjų ūkininkų (tokių, kurie paprastai samdo 1–2 darbininkus) luomą nuo suskylimo, palaiko todėl senovišką ekonomišką tvarką Lietuvoje, pripratina ūkininkus laukti išgelbėjimo iš kitur, nelavina jų inicijatyvos ir veiklumo.

Visudaugiausia, kaip sakėme, emigruoja darbininkai. Todėl jų gyvenimo sąlygos ir mainosi kuolabiausia. Juo daugiau darbininkų išcina iš Lietuvos, juo mažiau jų tenai belieka, juo sunkiau ūkininkams ir dvarininkams jų begauti, — tuo didesnė darbininkų alga ir geresnis jų padėjimas. Yra jau ir tokių valsčių Lietuvoje, kur stiprus, suaugęs darbininkas retai beatsitinka: žemė apdirbama moterų, senių, vaikų, padieniui samdomų mažžemių. Bet už tat ir alga smarkiai pasikėlė: Žemaičiuose vietomis pas ūkininkus suaugusio darbininko—vyro alga pareina į 120—150 rub. «metams» (t.y. 9 darbo mėnesiams) ūkininko valgiu ir apdaru. Kartu su alga pasigerino ir drabužiai ir valgis (pas ūkininkus), ir apsėjimas su darbininkais, ir darbas įvedus mašinas pasilengvino ir sutrumpėjo.

Beto dar, kartais sugrižęs emigrantas—darbininkas ar tai apsi—veda su ūkininkaite, ar tai nusiperka ūkė — vienu žodžiu, tampa ūkininku. Taip prisitrina skirtumas tarp ūkininkų luomų: ūkininkai žiūri į darbininkus kaip į galimus ūkininkus, darbininkai gi mato, kad jie, kad ir labai retai, gali ūkininkais tapti. Darbininkai tankiai valgo kartu su ūkininku, dėvi beveik vienodais rūbais, gerai pasituri — šios aplinkybės demokratizuoja ūkininkų luomą, suartina su jais darbininkus.

Geras sulyginamai darbininkų padėjimas ir galėjimas ūkininku tapti stengiasi prašalinti kaimo darbininkų judėjimo priežastis. Šičion prisideda dar viena aplinkybė. Neapšviestas lietuvis darbininkas, vis dirbdamas dėl duonos kąsnio, visą savo amžių dėl to vargdamas, tame ir temato žmogaus laimę, kad daug užsidirbti, skaniai pavalgyti, atsigerti, gerai išsimiegoti. Kitados ir kitur, kur darbininkai daug ir blogai gyvena, kur nėra kur jiems nueiti, jie nemato jokio kito iš savo padėjimo išėjimo, kaip tik visiems darbininkams susivienijus išvien kovoti už savo gyvenimo sąlygų pagerinimą. Nuo čia prasideda klesinis darbininkų luomos susipratimas ir kilimas.

Iševystė gi pagimdė kitokias aplinkybes Lietuvoje. Jei darbininkas trokšta pagerinti savo medžiagišką padėjimą, tai jam neprisieina kovoti: algos ir abelnas padėjimo gerinimasis tartum pats savaimi kyla. O jei darbininkas nori dar greičiau prasigyventi, tai jam neprisieina daug galvos sukkti, kovoti, veikti, šviesties: reikia tik susidėti šiek—tiek pinigų, arba pasistengti, kad kas iš genčių ar pažįstamų laivakortę parsųstų ir nuvažiuoti Amerikon, Anglijon ar kitan tokian «pažadėtan rojūn» Lietuvos darbininko akisė. O jei iškyla kame kartais koks darbininkų judėjimas, tai beveik vien tik dėl dabartinių sąlygų gerumo; dėlei gi paminėtųjų ir kitų priežasčių neapima plačiai darbininkų, nesujudina jų.

Tai gi iševystė, gerindama darbininkų padėjimą, neduoda plėtoties luominiam jų susipratimui, nelavina, nekelia darbininkų.

Pažiūrėkime, kokią įtėkmę padaro tasai darbininkų padėjimo gerinimasis ant tų ūkininkų, kurie samdo darbininkus, ant vidutiniųjų ir stambiųjų. Jis, kaip matėme, išdalies suartina darbininkus su ūkininkais, bet už tat ir skaudus yra samdytojams. Nes tatai liepia ūkininkus geriau ūkininkauti, visokius pagerinimus ūkėje įvesti, reikalauja apšvietimo, energijos, daugiau dvasiškų ir medžiagiškų jėgų įtempimo, ekonomijos, ir dėlto vis sunkiau apsi—sergėti ūkininkus nuo nupuolimo. Nupulti lengviau vidutiniam negu stambiam ūkininkui, nes jis pats daugiau turi dirbti, mažiau laiko apšvietimui padėti, nes jam mažiau teapsimoka mašinų įvedimas ir tt. Šita tendencija prie nupuolimo vidutiniųjų ūkininkų luomos priešinasi minėtajai iševystės įtėkmei, sulaukiančiai ūki-

ninkus nuo nusigyvenimo.

Suprantama, kad ūkininkams nemalonu atsisakyti nuo savo tėvų, bočių ir prabočių ūkininkavimo būdo, nes beto, dar tas reikalauja apšvietimo ir kapitalo. Dėlto jie visą savo nepasikakini- mą ir bėdas sukrauna ant nors ir nestačiai verčiančių tai daryti darbininkų, tankiai ant abelnai naujų įvedimų ir ant visos naujos gady- nės.

Išmokę geriau žemę apdirbti ūkininkai mato, kad pasilikus senai algai — o jie atmena labai žemas algas — jie daug geriau gyventų, o dabar tiek pat, arba maž ką daugiau teturi. Ir vėl darbininkai kalti. Bet jei ūkininkas pradeda gerinti savo ūkį, tai jo pelnas didinasi daug greičiau, negu išlaidos, negu darbininkų al- gos. Užtatai jis gali padoriau gyventi, gali vaikams mokslą duoti. Begerindamas ūkį jis prasilavina, prasišviečia, išaugšto pradeda į kitus žiūrėti. Vienu žodžiu, ūkininkai ir jų šeimos pradeda skirties nuo darbininkų, pradeda tvirti savo, ūkininkų ratą, su ypatingais savo rūpesniais ir reikalais, visai skirtingais nuo rūpe- nių ir reikalų darbininkų.

Darbininkai irgi, matydami, kad ūkininkai jų nemėgsta ir už- sidaro nuo jų, pradeda ir patys nuo ūkininkų šalintis, pradeda taipgi tvirti savo atskirą darbininkišką ratą, kurs gali būti atei- tyj pamatu luominiam jų susipratimui.

Smulkiųjų ūkininkų, t. y. tų, kurie praminta iš žemės, bet svetimų darbininkų nesamdo, algų kilimas neužgauna; jie išleidžia paaugusius vaikus svetur, priima senius, naudojasi parsiuštais pi- nigais, nėra taip verčiami, bet ir negali labai savo išdirbimo gerinti. Tai, galima sakyti, Amerikos, Anglijos ir kitų miestų lietuvių darbininkų prieglauda seniams ir vaikams.

Mažžemiai, kurie iš savo žemės neišminta, bet dar kitur par- sisamdo, naudojasi algų kilimu, palaiko tuom save, artimiausi yra bežemiams darbininkams, o gyvendami kaime yra labai viduti- niems ir stambiams ūkininkams reikalingi kaip padieniai darbi- ninkai, nes tai rezervinė žemdirbystės armija.

Kainas.

Taktika ir disciplina Badeno socialistų.

MUMS, kaipo daliai susipratusių darbininkų ir stovinėjų po tarptautiška socializmo vėliava, reikia visada ir visur tē- myti, ką veikia mūsų draugai socialistai kitose šalyse. Ap- kalbėti ir kritikuoti jų gerus bei blogus pasielgimus.

Tuomtarpu tokis atsitikimas, kuris negali būt praleistas pro- ausis yra tūlų Vokietijos valstybinių socialistų pasielgimas. Trumpai sakant dalykas tame:

Mūsų draugai—socialistai, Vokietijos didž-hercogystėje Bade- ne, nekuri laiką jau vedė labai oportunistišką*) taktiką linkui kairiųjų buržuazijos partijų. Priešasčia tokios oportunistiškos taktikos buvo baimė nuo klerikališkosios katalikų partijos (kuri Badene yra galingiausia partija, ir idant jai vienai nepapultų į rankas šalies valdymas, tai vietiniai socialistai susidėjo su kitomis partijomis. Žinomas dalykas, kad socialistai savo organizaciją nesuvienijo su buržujų partijomis, bet susivienijo tik atstovai su buržujų atstovais parlamente veikime. Bevedant tokius draugiji- nius santikius su buržuazijos partijomis, pastaruoju laiku Badeno socialistai atliko darbą, kurį jokia būdu negalime išteisinti bei praleisti neapkalbėjus.

Pirmas dalykas. Badeno socialistai, balsuojant už šalies bu- džetą**) balsavo už jį, nežiūrint ant to, kad sulyg socialdemok-

*) Oportunistas — žmogus, kuris veikia prisitaikydamas prie progos ir išleidžia į su- tartis su savo priešu, neatšizveigdamas ant savo principų.

**) Būdzetas — peržvalga busimų įplaukų ir išlaidų ant žinomo laiko, tankiausiai ant- meto; įstatymo sumanymas [projektas] apie permatomas šalis įplaukas ir išplaukas.

ratų partijos Nurenberg'o parteitago (suvažiavimo) nutarimo, ne- gali būt balsuojama nė už jokios karalystės, hercogystės, kunigaik- štystės ir dar kaip ten jos nesivadina, būdzetą, o jeigu jau ištikro kokiam atvėjyje yra neišvengtinas balsavimas už būdzetą, tai tuo- met tas gali būti atliktas tiktai su partijos (visos Vokietijos) Ta- rybos pritarimu, ką Badeno socialistai irgi neėmė į atydą.

Antras dalykas. Badeno socialistai, išimant tris, uždaran- t parlamento sesiją, pasiliko parlamento ruime ir atsikėlę nuo sėdy- nių šaukė «hoch, hoch, hoch» drauge su kitais buržujų partijų at- stovais, kurie tuomet išreiškė savo užsitikėjimą savo didž-herco- gui Fridrikui II.

Trečias dalykas. Balsavo už skiriamą nuo parlamento delega- ciją, kuri turėjo imti dalyvumą didž-hercogo sidabrinėse vestuvėse (taip vadinama 25 metinės vedimo sukaktuvės), paduodant valdo- no porai pasveikinimą nuo visų parlamento narių.

Badeno socialistai linkui balsavimo už būdzetą, kaip žinoma, antrusyk padaro tokį žingsnį; pirmu kartu (1900) su jais buvo drauge Bavarijos ir Virtembergo karalysčių parlamentų frakcijos. Tuomet jie balsuodami už būdzetą bandė išsiteisinti, pasiremiant ant Liubeko ir Drezdeno parteitagų nutarimų, kur buvo pasakyta «už būdzetą galima balsuoti tik tuomet, kada iš dviejų blogumų galima išvengti didesnį». Bet Nurenberg'o parteitagas su dideliu balsų daugumu kategoriškai užgynė balsuoti už būdzetą «nes val- dančiųjų turtingųjų klesų rankose būdzetas yra taipgi panaudoja- mas įrankiu darbininkų klesos pavergimui».

Vienok, nežiūrint ant to, kaip aiškiai parteitago rezoliucija išreiškia kenksmingumą tokio balsavimo už būdzetą, Badeno soci- alistai, kurie priklauso prie socialdemokratų dešiniojo sparno, visgi tą atliko. Ir suprantamas dalykas, kad tik tegalėjo atlikti tokie socialistai, kurie, kovoje su priešais, eina į kompromisus, idant įgyti kokį-nors palengvinimą tuojaus. Tokių socialistų- valstybininkų netik Badene, bet ir kitose Vokietijos dalise yra, kur juos paprastai vadina bernšteinstais, pagal garsiojo socialisto- valstybininko Bernšteino vardą. Francūzijoje irgi tokių yra ir vadina sulyg Miljerano vardą — miljeranistais; Italijoje sulyg En- riko Feri vardą — feristais; Rosijoje — mažumiečiais (menševiki) pastaruoju laiku likvidatoriais, nuo žodžio «likviduoti», nes tie so- cialistai vedimą revoliucijoniškos propagandos slaptai, atmeta ir nori veikti viešai, kas, kaip žinoma, Rusijoje veik negalima, o jei galima, tai tik ant tiek, ant kiek valdžią neužgauna, o neužgauti valdžią, reiškia atsisakyti nuo teisybės sakymo apie tikrąjį dalykų stovį ir viso revoliucijoniško darbo, kas reiškia — būti socialistais tik pagal vardą.

Jog aišku, kad kovoje tarpe politiškių partijų turi visada ap- sireikšti ta pati kova, kokia egzistuoja tarpe tų klesų, kurias re- prezentuoja kiekviena partija. Todėlei ir kiekviena partija sten- giasi atsiekti pergalę ant kitų partijų, idant sugriebti politišką ga- lę į savo rankas ir tuomi perkeisti viešpatystę taip, idant ji tar- nautų savo klesos naudai, kurią reprezentuoja ta partija. Dėlei to, idant žmonijai parodyti tą, prie ko kiekviena partija stengiasi, išduoda savo partijos programą. *)

Buržuazijos partijos, kurios šlandien skiriasi, su kiekvienais metais vis arčiau ir arčiau susilieja ir antagonizmas tarpe jų eina vis mažyn ir mažyn. Tečiaus visos tos nesocialistiškos partijos abelnai lieka konservatyviškomis. Nes draugija tuom tarpu yra surėdyta taip, kaip buržuazija geidė, todėl ji ir jos partijos siekis atsiekti. Toliau buržuazijai dėl ko-nors stengtis nėra ko, bet au- gant vis galingesniai susipratime proletarijatui, buržuazija turi vesti neatleidžią kovą, idant palaikyti tą tvarką, kuri dėl jos yra naudinga, t. y. dabartinį surėdymą. Todėl buržuazija vieton sten- gtis prie ko-nors, stengiasi visomis pajiegomis palaikyti šią gady-

*) Partijos programa — surašas tam-tikrų reikalavimų, kuriuos partija apsilma reali- zuoti gyvenime.

ažiaviū) nutarimo, nes, hercogystės, kunigaikštėta, o jeigu jau ištikrinamas už budžeta, tai tuos (visos Vokietijos) Tai neimė į atyda.

išimant tris, uždaranant ir atsikėlė nuo sėdėnais buržujų partijų atėjimą savo didž-herco-

no parlamento delegato sidabrinėse vestuvėse (vės), paduodant valdovarių.

budžeta, kaip linoma, tu (1900) su jais buvo į parlamentų frakciją šisiteisinti, pasiremiusių, kur buvo pasakyta, da iš dviejų blognų parteitagus su dideliu i už budžeta «nes val- yra taipgi panaudoja.

parteitagos rezoliucija budžeta, Badenio so- atų dešiniojo sparno, ad tik tegalėjo adikti eina į kompromisus.

Tokių socialistų- /okietijos dalise yra, agal garsiojo socialia- rijoje irgi tokių yra ir is; Italijoje sulyg En- imieciais (mensėviki) kviduoti, nes tie so- os slaptai, atmeta ir- veik negalima, o jei ūgauna, o neužganti o apie tikrajį dalykų a — būti socialistais

rtijų turi visada ap- tų klesų, kurias re- vciena partija sten- griebti politiską ga- taip, idant ji tar- a ta partija. Dėl d- a partija stengiasi,

si, su kiekvienais mas tarpe jų eina ijalistiskos partijos a tuom tarpu yra jos partijos siekis is nėra ko, bet au- i, buržuazija turi b, kuri dėl jos yra ūazija vieton sten- palaikyti šią gady-

uos partija apilma real-

ne, kurioje ji gali išnaudoti darbininkų klesą, iš ko buržuazija ir didžturčiai tik egzistuoja.

Šioj gadynėje darbininkų minios tegali užsitikėti vien socia- listams, kurių partijos yra vienintelės politiskos partijos, imančios dalyvumą visų gyvenimo klausimų išrišime, ir kurios griežtai ne- sutinka su dabartiniu surėdymu ir reikalauja jo perkeitimo. To- dėl socialistų partijos visų šalių turi būti tokiomis, kurios atsisa- ko nuo turėjimo kokio-nors bendro sąryšio su buržuazijos partijo- mis ir neparduodančimis savo principus už kokio-nors ministerio vietą, kaip tai padarė Miljeranas, Briand, Feri ir kt. Socialistų partijos turi būt tomis, kurios mirtinai priešinasi militarizmui, aprubežiavimui kokios-nors laisvės, uždėjimui munito ant gyven- nimui reikalingų daiktų ir tt. Tiktai socialistų partijų ištikimybė savo principams yra pajiega, kuri jas padaro taip galingoms ir nepergalimoms.

Socialistai, kaipo toki, negali trauktis nuo tos savo nepergali- mos pozicijos, idant per kompromisą su buržuazijos elementais i- gyti ką-nors. Socialistai negali atsisakyti nuo savo principų, idant sutikti priimti kokią-nors reformą.

Turime atminti, kad didelę morališką svarbą turi užsitikėji- mas disciplinai, jei laike mušio su priešu mes kiekvienas galime pasitikėti ant kiekvieno savo draugo. Kad visi, kaip vienas pa- tiksime mūsų priešų ir einant po ta pačia vėliava kovosime už tuos pačius siekius. Taipgi kiekvienam aišku, kad negalima stoti dra- siai su pasišventimu į kovą, jei žinome, kad drauge maršuoja drau- gai, kurie yra pasirengę palikti glitą ir eiti į kompromisą su prie- šu už bile kokią reformą, arba progą. Socialistai kovoje turi būt tikri visų draugų parėmimo to švento darbo, už ką jie eina į kovą, nes negalima kovoti drauge su elementais, kurie neapsiima laiky- ties už savo principus iki galui.

L. F. d' M. R.

Kodel ir kaip klerikalai rupinasi darbininkais.

«Kovo» nr. 34, straipsnyje «Apie vieną knygelę», es iš- kritikavau kun. T. Matulevičiaus veikalėlį «Miestų ir apskri- tai pramonijos darbininkų klausimas», idant parodyti, ką klerikalai sako apie darbininkų klausimą.

Tą knygelę parėšė kunigas, perspausta ji iš kunigų laik- raščio «Draugija», išleista lėšomis žinomos «Švento Kazimie- ro Draugijos». Kitose tos draugijos apie darbininkų klausimą knygelėse tas pats, arba aštriau kalbama prieš darbinin- kus, taip kad mes pilnai galime minėtąją knygelę paimti kai po paveikslą klerikalų žodžių apie darbininkus. Pažiūrėki- me kokie yra jų darbai.

Ta knygelė, yra tai sutrumpinta jos autoriaus paskaita Sausio 4 d. (sen. kal) 1909 m. Kaune. Tomis dienomis, Sau- sio 3, 4 ir 5 d. kunigai buvo surengę Kaune taip vadinamas «socialines paskaitas». Po visą Rusiją, tuokart siautė juoda- šimčių gaujos, valdzia bandė beveik už kiekvieną žodį laik- raščių redaktorius sodinti kalejiman, žmonių atstovus, susi- pratusius darbininkus suiminėjo ir rišo jiems kilpas ant kak- lo. O čia kaip tik mūsų kunigai susirinkę, tarėsi, mokino vienas kitą, kaip reik pagerinti darbininkų padėjimas, rengė si darban — ir valdzia jiems nieko nedarė. Ar da reik geres- nio pirodymo valdzios ir kunigų prijautimo darbininkų rei- kalams?

Prisiklausę visokių gerų daiktų, apturėję «Dievišką Ap-

reiškimą» darbininkų klausime ir garsingai paploję skaityto- jams delnais, grįžo kunigai su pakilusia dvasia namon ir omė si gerinti darbininkų padėjimą. Kai—kurie iš žmonių dar at- siminė tuos «senus laikus», kada kunigai draug su dvarinin- kais ir policija ramino streikuojančius darbininkus, grumoda- mi jiems pragaro kančiomis ir šio svieto kalėjimais. Bet lai- kai mainosi ir senieji priešai šiandien pasirodė prieteliais.

Nuo tų atmintinų dienų praėjo jau metai, ir niekas be- veik nepersimainė. Net klebonijų solvarkuose, kur kunigui lengviausia savo siekius įknyti, viskas pasiliko po senovei. Ten darbininkai nė kiek negeriau tebegyvena, kaip ir pas ukininkus ar dvarininkus, kaip ir pirmiau, kunigai dar be- skelbia vietomis apie N. Metus darbininkams nuolankumą prieš ukiuinkus ir dvarininkus, nusileidimus savo reikalavi- muose.

Buvo vienok, išdalies nuo laisvės laikų, išdalies kiek vė- liau, kai—kur uždėtos klerikaliskos darbininkų draugijos: «Šv. Juozapo», «Sv. Žitos» ir t. p. Jos buvo išspradžių tik miestou se: Kaune, Šiauliuose, Panevėžy ir kitur. Per tą pavasarį sutverta tapo ir klerikaliska sodžiaus darbininkų draugija—Su valkijoje. Tos draugijos atsirado kaip vaistas nuo socia- listų; nebuvo socialistų, nebuvo ir tų draugijų, atsirado soci- alistai miestuose,— kunigai steigia savasias draugijas taippat miestuose. Kaimų darbininkai buvo labiau susipratę Suval- kijoje— klerikalai tveria savąją draugiją taippat Suvalkijoje. Socialistai kuriam laikui po revoliucijos aptilo, apmirė ir klerikaliskų draugijų steigimas ir gyvavimas.

Galėtų atsitikti, kad klerikalų įsteigtos draugijos patek- tų socialistams; idant užbėgti tam už akių, klerikalai pasi- statė, kad visose jų įstaigose darbininkų draugijose pirminin- ku būtų kunigas, kad ponai kapitalistai taipgi galėtų daly- vauti tose draugijose kaip globėjai, nors kun. J. Matulevi- čius ir sako, kad darbininkams globos nereikia. Jeigu drau- gijos nariai sumanytų, kas klerikalams nepatinkama įrengti, tai kunigo ranka tuojaus tą prašalina, kaip kad pernai atsiti- ko Šiauliuose.

Kaip klerikalai kovoja su pagelba savo draugijų prieš socialistus? Visupirmu, nukreipdami darbininkų atydzia į tikėjimą. Jiems rupi, kad tankiai vaikščiotų bažničion, prie špažinties, skaitytų dvasiškas knygas, klausytų kunigų pamokslų, kad vargas yra Dievo paliktas ir tt. Toliaus kleri- kalai stengiasi, kad darbininkai į viską žiurėtų jų akiniiais: gerbtų kapitalistus, kovotų su socialistais. Tam tikslui stei- gia pie draugijų knygynus, į kuriuos prirenka netik klerika- liškas knygeles, bet ir knygyno užveizėtoją pastato kuniga. Jie taiso vakarus, ant kurių vaidina «Šv. Agnietę», «Genovai- tę» ir t. p.

Jeigu vieną klerikalai tedarytų, tai kiekvienam, net ir tamsiausiam darbininkui būtų aiškų klerikalų siekiai ir jų draugijos neturėtų pasisekimo. Dėlo stipresnės iš jų taiso ligos ir mirties kasas, pradines mokyklas ir tt.. Jeigu mo- kyklos būtų valdiškos, tai tuomet dalį užlaikymo išlaidų pri- sieitų pasiimti ir kapitalistams. Dabar gi visos išlaidos su- krautos ant vienų darbininkų pečių. Jeigu apdarudimas ant

ligos, senatvės ir mirties butų valstybinis, tai ir kapitalistai turėtų prie to prisidėti. Dabar gi visus apdraudimo iškaščius neša ant savęs vien darbininkai.

Nežiurint į tą klerikaliską darbininkų dėjimą, visgi kelia darbininkus, kad ir blogą, bet visgi duodamas pradinis apšvietimas, kad ir mažas, bet visgi aprūpinama darbininkų likimas. Tuo jis gali būti ir yra nepatogus kapitalistams.

Bet vieną, reikia juk kuom-nors pridengti šaukiančias daugu atkešėjimo šios tvarkos žaidas, kad bent kiek nuraminus minkštąsirdžių kapitalistų sąžines. Antra, jeigu tokioms draugijoms nenumaldyti darbininkų, tai atsiras nesulyginamai pavojingesnės socialistiškos draugijos. Užtatai kapitalistai nieko tokioms draugijoms nesako, bet pariame jas. Nors ir tiek teveikia juozapiečiai su žitietėmis, vienok reakcijai užėjus ir socialistams apsilpus, jos taip pat apsnudo ir besirūpina daugiausia tikėjimo dalykais.

Kadangi klerikalų noras pagerinti darbininkų padėjumą nėra tikras, kadangi jiems rupi tik privatiškos savasties apgimimas nuo socialistų, tai ir klerikaliskos darbininkų draugijos didelio pavisekimo, kad ir su valdžios ir kapitalistų pagalba, neturi ir turėti negali. «Ir mūsų kunigija», sako kun. J. M. višminėtoje knygelėje: «Sekdama kitų šalių pavyzdį, uoliai ėmėsi ir imasi prie socializmo darbo». Taip, ėmėsi, kad buvo reikalus nuo socialistų gunties, kaip imasi ir kaip imsis pamatysime. Vokietijoje kunigai dalija savo laikraščius ir knygas veltū po bažnyčias, ar neprieis prie to ir mūsų kunigai!

Kaimas.

Draugams sąjungiečiams.

Sąjungiečiams yra viena nemaža rupestis— Sąjungos stovis. Dėlto tai daugumas išsilieja nemažai energijos, bemažant ir bekalbant, kaip ten visas—kas tvarkosi; o jei da kas nesigailėdamas tuščio ir prasto darbo, paleidžia paskalą, kad dabartinė administracija tiek gali pelnyti, kiek tik jos loskelė panori. Ir žinoma, vis tai iš sąjungos labo.

Tat jei kas norės dalyku stovį dabartinės administracijos suprasti, mes kaipo tulą laiką buvę S T K. Komisijoje, pasakysime apie ten vedamą tvarką; ir: ar ten gali būti panašūs sukimai, kaip daugelis myli apie tai pasakyti, ir kaip daugelis sako,— kodėl Sąjunga nepraturti!

Pirmiau paimki apie atskaitas: įplaukimus ir išleidimus. Atskaitose, kaip matote iš įplaukimų, garsinosi tiktaimnarių mėnesinės duoklės, prenumeratos ir fondai, kurie pažymėta nuo ko ir kiek, paskui pašaliniai darbai ir už literatūrą garsinasi vienoj antraukoj.

Pašaliniai darbai įrašomi tik į dieninę įplaukų knygą iš kur S T K. K—ja peržiūrėjus, sutvarkius sumą, pagarsinatik abelną to mėnesio įplaukusią sumą.

Pasarga. Daugelis kuopų savo nutarimuose reikalauja, kad būtų garsinama ir mužesni įplaukimai, kiek ir nuo ko; bet taip štikro negalima: viena tik užimtų dusyk tiek daugiau vietos «K—je» ir padidiatų darbą peržiurejimo (kont-

roliavimo) komisijai, beto, visgi Komisija žino tą darbų kainą, ir pagal tai, užsitikėjimas galimas jai.

Apie išlaidas. Išlaidos taipgi kontroliuojamos K. Visos pirkimo bilos peržiūrėtos ir tokiu budu administratorius negali nieko pirkti brangiau, kaip yra katalioguose; tankiai bilos rodo dar mažesnę kainą. Tai netik mūsų žodis, bet tai gali pasakyti ir peržiurėjimo knygų komisija.

Apie literatūrą. Už literatūrą taipgi garsinasi tik abelnas įplaukimas. Bet literatūra yra po skaitlium pridudama, užimant naujai administracijai. Perkant literatūrą kitų spaudų, parodo bilos. Taipgi administracija atsako, kad ir už vieną knygelę.— Todėl aišku kad dabartiniam sutvarkyme, administracijoje negali but panašių suktybių, kaip daug kas kalba.

Bet klausime, kodėl S—ga nepraturtėja? Juk kiekvienas žino, kad tokioj organizacijoje, kur yra skaičius apie du tukstantiarių, tat apdengus dabartines išlaidas, gali kasmetai likti po kelis šimtus dalerių. Rodos ir taip turėtų buti! Bet gerbiamieji kuopų viršininkai, malonėkite atversti knygą su narių surašu ir pažiurėti, kaip daug užsimokėjusių rasitel. Tas pats yra kiekvienoje kuopoje, tas ir S—goj. Teko vartyti knygas ir patėmyti, kad kuomažiausiai trečia dalis sąjungiečių yra neužsimokėjusiais ir jiems, vieniems prisirašant, kietiems atsisakant. «Kova» daugeliui narių eina už dyką. Neretai ir nevienoj kuopuoj yra neužsimokėjusių nariu, net po devynis mėnesius. Tad mes ir atkreipiame atydą, kad beskaifliuojant du tukstančiu sąjungiečių, nepamirštų ir tai. Tuomet bus lengva suprasti, kodėl nepraturtėjom.

Rodos jau V—tam susivaziavime buvo nutarta, kad neužsimokėjusiems daugiau trijų mėnesių, būtų sulaikyta organas, bet kodėl jo nepildome? Rasit tai administratoriaus pareiga; bet jei taip būtų, tai kitu sykiu turėtų sulaikyti visos kuopos nariams, nes kitos kuopos per pusę metų neatsiteisę, o gal komitetas laikosi pinigų. Todėlei jeigu norime jį palikti įvykdomu nutarimu, apkalbėkime ant kuopų susirinkimų ir rajonų konferencijų, kad kiekviena kuopa turi kas trečias mėnesis pilnai atsisteisti, o tuomet ir administracija išpildys. Jei visi nariai pilnai užsimokėtų, tai «Kova» galėtų gerai gyventi, duodama net pelną. Juk iš lietuviškų laikraščių retas teturi daugiau prenumeratorių, vienok pats apsımoka. Bet ten prenumeratoriai pilnai užsimokėję yra.

Da apie literatūrą. Literatūros išleidžiama nemažai, tik ant nelaimės Sąjunga mažai jos turi. Dabartinės literatūros S—gos išleidimo yra tik kelios brošiurėles, o kitų spaudų duodama tik ant 50-to nuošimčio, tat duodant kuopoms ir agentams 35-tą nuošimtį ir pridėdant prisuitimo kaštus, Sąjungai iš to mažas pelnas. Beto, kuopos ir tą svetimą literatūrą paėmę neatsiteisia: užtai skola stovi ir negalima naują išleisti. Tad mes patariame tik daugiau dirbti ir sutvarkyti pačioms kuopoms tuos reikalus, kurie štikro priklauso tik nuo jų.

Taippat paminime da apie apgarsinimus. Nors dabartiniai apgarsinimai «Kovoje» yra padaryti ant teisingo kont-rakto ir jie gal nenėš nuostolio jei tik bus prižiurimi. Bet

darbų kainą,
liuojamos K.
administrato-
lioguse; tan-
aus žodis, bet

ipgi garsinasi
kaitlium pri-
ant literatūrą
a atsako, kad
niam sutvar-
ktybių, kaip

uk kievienas
pie du tuks-
ali kasmetai
ų buti! Bet
ti knyga su
jusių rasitel
Teko var-
čia dalis są-
prisirąšant,
na už dyką.
į nariu, net
atydą, kad
iršūt ir tai.

ta, kad ne-
ikyta orga-
nistratoriaus
ulaikyti vi-
etų neatsi-
igu norime
uopų susi-
kuopa turi
ministraci-
Kova» ga-
lietuvišku
ienok pat
okėję yra.
mažai, tik
literatūros
tų spaudų
topoms ir
raštus, Są-
stimą lite-
ma naują
utvarkyti
lauso tik

s dabarti
go kont-
mi. Bet

pirmiau atnešė nuostolį tik dėl negeros tvarkos. F. J. Bago-
čiui administratoriaujant apgarsinimai buvo priimami ir nepa-
darytos bilos. Agentas Lipgardas, gaudavo apgarsinimą ant
mėnesio ar dviejų, pasakydavo, kad gavęs ant metų ir gau-
tus pinigų pasilieka kaip nuošimtį. Užtat likos neatimta
už apgarsinimus nuo Bagočiaus administratoriavimo \$382 50
yra atimta tik \$100.00.

Tat mėš parodėme bent išdalies, ar gali būti nebūti
dalykai ir betvarkė, ir todėl Sąjunga nepraturtėja

Buvusi S.T.K. Komisija— } *J. Juodžiukynas.*
} *K. J. Valys.*

Jean Richepin.

STEBUKLAS.

Verte. V. Kalrys.

Pradžioje gavėnios netikėtai senoj ir naujoj Kastilijoje,
bet ir visoj Ispanijoje nuo Viduržeminių jurių ligi Atlantiko,
nuo Teryfo ligi Pirenėjų, nė apie ką daugiau nebuvo kalba-
ma, kaip apie garsinamus stebuklus, per baltąjį vienuolį,
Toledos katedroje. Niekad dar, kaip žmogaus atmintis gali
siekti, nebuvo girdėta panašaus kalbėtojo iš sakyklos tos ga-
na įžymios ir senoviškos katedros.

Niekad nebuvo matoma, net ir didelėse šventėse tokio
didelio žmonių susigrudimo. Gan didelė įtalpa bažnyčio-
je buvo permenka patalpinimui taip didelės minios, kuri ro-
dėsi išvers ir sienas laukan. Bet vienok baltasis vienuolis
kalba trisryk ant dienos, idant duoti progą nesuskaitomiems
tikintiems išgirsti jo žodžius, kurių taip labai ištroško.
Pertraukose gi tarpe pamokslų, nuo aušros iki nakties, ne-
nuilstančiai spaviedoja apgailestaujančius savo nuodėmes.

Nepasikakina visgi abelau protų apšvietimu ir patrauki-
mu Dievo link, kaip kalba į minias, bet kiekvieną dušią at-
skirai apdovanoja turtais savo žodžio.

Visi užsimastę klausinėja: iškur gi semia spēkas įstengi-
mui to darbo? Atsakymas gi seka iš burnos į burną: tai nė-
ra žmogiškas darbas— yra tai stebuklas— stebuklu panašiai
yra, beabejonės, skaitlingumas ir greitumas atvertimų, ku-
riuos jis išpildė savo balsu, taip kad prisiartinimu ar žvilg-
terėjimu tiktai, užkietėję nusidėjėliai skendo gailėsčio sąro-
se, matydami paliepiantį pamojimą jo rankos, darančios kry-
žiaus ženklą ant galvų.

O pati istorija to žmogaus yra stebuklinga! Nežinoma,
kaip vadinasi, iš kur paėina ir kokios luomos. Ištiesų pati
katedrališka kapitula nieko tame klauėime nepratarė. Sviesu-
sis arcivyskupas savo ganytojiškui laiku apskelbė tiktai, jog
gavėnioj pamokslus skelbs baltasis vienuolis.

Ir tas žmogus druto sudėjimo, plačios krutinės, augštas,
nuvargusiu veidu, kunu sunykusiu ilgomis maldomis, griežtu
prisilaikymu nuo viso—ko ir nežmoniškų darbų, bet neišsem-
ta galė, iškalba ir degančios akys liudija, jog jis neturi dau-
giaus 30 metų.

Kadangi nieko apie jį nežino, išpėjinėja daug dalykų, ir
galbut netolimų nuo teisybės, kad kalba, jog praleidęs jau-

nystę vienuolyne, visuotinoj šventinybėj ligi 30 metų amžiaus
likęs galinčiu priimti stebukladarystės dovaną, kurią jam pri-
pažįsta visi tikintieji.

Pripažįstanti taipogi, jog įstengia daryti stebuklus netik
eliokvencijos, bet ir materijalinius. Beabejonės nė arcivys-
kupas, nė kapitula neišgali to. Bet jie nepeikia, jog žmonių
tarpe kalbama apie stebuklus.

— Ar nenorėtum nuvykti su savo dvarėnais į Toledo,
don Ramone, pasiklausyt garsaus baltojo vienuolio, kuris at-
verčia netikėlius ir atveda ant dorybės kelio visus nusidėjė-
lius? Ar negerai būtų pasikalbėt su tuom gydytoju, kad iš-
gydytų tavo dušią, kurią mielai skelbi nemirtina?

Taip kalba sena kunikaištienė de Cardugas savam su-
nui don Ramonui— turinčiam blogiausio žmogaus Ispanijoje
šlovę— panašiai į naująjį Donžuaną, tukstantį sykių bjaures-
nį ir paleistuvingesnį už senoviškąjį, kadangi turėdamas jau
suriš 50 metų, nesiliauja atsidavinėjęs, bjauriems ir paleitu-
vingiems darbams.

Nelaimė, daug jau mišių užpirkto, daugybę maldų atkal-
bėjo nabagė dievobaimingoji kunigaikštienė, šiandien 70
metų senutė, kad išmelsti atsivertimą į dvasią šventą neper-
kalbamo don Ramono, kuriame, užmiršus viską, mato savo
vienatinį mylimą sunų, kurį norėtų išganyti, kol dar mirtis
nenuskynė nuo šio pasaulio.

Bet vienok bergždžias buvo jos stengimasis: juo senyn jis
ėjo, tuo daugiau atsidavinėjo piktadėjystei, brisdamas kas-
dien giliau, antgalo daėjo lig to, jog savo piktais darbais
pradėjo didžiuties.

— Et, kunigaikštienė, gerbiama mano matuše.— atsilie-
pė iššaukiančiai— su koku tikslu nori tą garsųjį, baltąjį vi-
nuolį ant nesmagumų užvesti? Eisiu, žinoma, pamatyt jį ir
išgirst, jei tas tau malonu. Bet tu busi priežastimi, kad tas
garsus lošėjas, niekad nesutikęs negandos, per mane bus ap-
galėtas.

— Pamėgink vienok.— tarė kunigakštienė,— pamėgink
mauo brangus sunau, nors dėl mano meilės. Pamislyk, kad
tuo sykiu tavo dušia nusileistų nors truputį, kad tu dasileis-
tum tam šventam vyriui įkvėpt į tavo širdį gailėsį, tuomet
numirėčiau laiminga.

Su motina ir su visais dvarėnais nuvyko don Ramonas į
Toledo, anaipol nė dėl suteikimo nelaimingai motinai sma-
gumo,— geriaus sakant, dėl padarymo jai naujo kokio—nors
nesmagumo, nes visai nesivarždamas kartojo visiems, jog ža-
da pažiaisti su baltuoju vienuoliu

Katedroje budėmas tikinčiųjų tarpe, sugraudintų kalbeto-
jo žodžiais, don Ramonas buvo šaltu; pripažindamas, jog pa-
mokslininkas, tiesą sakant, kalbėjo gerai, visgi neįstengė jį
sujudinti, nė pertikrinti.

— Oi mano brangus sunau — tarė nuliudusi kunigaikš-
tienė, kaip gali pasilikti nesugraudintu? Bet visgi aš nester-
biuos. Trokštu tavo išganyto. Tiek maldų suklojau prieš
Dievą. Jis man niekame neatsakys. Meldžiu tavęs, eik iš
pažinties prie baltojo vienuolio. Užsitikiu juom. Jis stebuk-
lą padarys, kurio aš geidžiu. Su nusišypsojimu ant lupų

don Ramonas atsakė, jog noriai suloš partiją lig galo, užsitikrindamas, kad pergalės zokoninką, kad gatavas net ir išpažinties prieiti. Ir tą žinią platindamas tarp dvariečių ir minios, pagimdė didelį neramumą, kas galėtų būti toliau.

— Mano tėve.— tarė don Ramonas į baltąjį vienuolį— štai matai prieš save ant kelių, nužemintą žmogų, kursai tave vadina «mano tėve», kadangi toks paprotys,— matai štai, prieš manomą susigraudinimo tribunolą, žmogų, kursai didžiuojasi tuo, jog niekas niekad jį nesugraudino.

— Žinau kas esi.— ramiai atsiliepė baltas vienuolis. Žinau taipgi tavo užmanymus, ateini čia, kad erzinti Dievą, vienkart aiškindamas, jog netiki į jį. Nori iššaukti Dievą, padaryt stebuklą, kurio butum priežastis?— Klysti!

— Mano užmanymai nėra taip kvaili kaip manai,— atsakė don Ramon. Netikėdamas į esybę Dievo, nematau jokio reikalo erzinti jį. Trokštu nė daugiau, nė mažiau, kaip tik, įvesti tave į sumišimą, šventas žmogau, rodant tau vien nuogą sąžinę, kuriai svetimu yra gailestis.

Ir balsu, ramiu, šaltu ir drąsiu tarytum apskinitų avantiurišką romaną, don Ramonas tęsia išeilės apsakymą atsitikimų, piktadarysčių, kurias papildė, ar kurių buvo priežastim, kaip paleistuvis.

— Gana!— umai pertraukė baltasis vienuolis. Štai tarpe tavo bjaurių darbų, yra vienas dalykas, kuris mane ypatingai interesuoja. Ta Inez, kuri, kaip sakai, prigauta per tave 30 metų atgal, o paskui apleista jau neščiai esant, ar tai nebuvo dukterė Vinco de Felanitz?

Nespėjo don Ramon duoti patvirtinantį atsakymą, baltas vienuolis išėjo iš konfessionalo ir paprašė, kad don Ramonas eitų drauge į zokristiją.

Kada jau abudu buvo zokristijoje, baltas vienuolis užrakino duris, griebė Ramonui už rankų ir taip prabilo į jį:

— Visą savo gyvenimą perleidau maldose, pasnykuose ir blaivybėj, kad likti, kaip žmonės sako šventuoju. Mano vyriausybė, mano ištikimieji ir galiaus mano sąžinė sako man, kad jau esu atsiekęs savo sieki.

— Štai— tęsia toliaus baltasis vienuolis, kad šventasis persimainytų į paprastą žmogų, galintį neapkęsti ir keišinti ar nemanai, kad tai būtų stebuklas?

Don Ramon, nors nustebintas vienuolio užsiuolimų, ironiškai nusišypsojo.

— Taip, ar ne?—šaukė vienuolis, purtydamas don Ramoną už rankų — štai stebuklas stosis, o tu busi to stebuklo priežastim!

Don Ramonas stengėsi ištrukti iš geležinių nagų baltojo vienuolio, kurio veidas ir įsmeigtas į jo akis baisus žvilgėsis, sakė užpultamjam, kad tai beprotis.

— Garbingas karžygi!— sušuko vienuolis,— niekšiskas don Ramone, penkdesimčių metų ištvirkėli, suvedžiotojau nekaltų mergelių, skriaudike ir žudytojau, nepataisomas nusidėjėli, kuris prasmegsi su nuodėmėmis iš šio pasaulio, dasižinok, jog aš esu sunus Inezos!— O mano tėve!!

Ir baltasis vienuolis, žmogus druto sudėjimo, garsusis pamokslininkas, plačios krutinės milžinas, suspaudęs don

Ramone'o rankas lyg geležinėmis replėmis, trenkė ant kelių, paleido jo rankas, atšoko žingenį, ištiesęs link apkvėišusio den Ramono konvulstiškai išskėstus ir iškreivintus nagus, stvėrė už gerklės, suspaudė su pasibaisėtina jėga ir paleido krintantį be gyvasties ant aslos, pasileisdamas šėtonišku juoku ant pakojojje gulinčio lavono.

Plunksnos meginimai.

NAKTYJ.

Zvaigždės sidabrinės	Angelai vargšeliui
Skaisčiai mirguliuoj',	Šnibzd' sapnuos linksmai:
Daugus begalinis	Bus ir ant žemelės
Tamsiai mėlinuoj'.	Tokie pat laikai!
Žibančios zvaigždelės,	Tik negal užmigti
Kurios mirg' tamsoj —	Turčius per naktis —
Angelų akelės, —	Nepaliauna slėgti,
Žmonės pasakoj'.	Kaip akmuo, sapnys:
Angelai atskrenda,	Buk iš aukso sunkias
Ant nakties sparnų,	Prakaito lašai;
Žaidžia sau ir lando	Renkasi ir renkas'
Tarpe debesų.	Didinas klanai...
Debesys sustato	Iš klanų gi tapo
Angelams pyliuis;	Didmarės pūtuos'...
Jiems po kojų krato,	Jam pristigo kvapo —
Minkštučius pūkus.	Skenda gylumuos'.
Angelai vėdina	.....
Orą su sparnais;	Jėgu vargšas kenčia
Vargšą užmigdina,	Sopulius ligoj —
Nuramin' sapnais.	Nuo ligos ir kančių
Meiliai apkabinę,	Angels' išliuosuoj'.
Rodo jiems sapnus:	Štai zvaigždelės krito,
Erdvę begalinę —	Kaip žaibai žemyn,
Dyvinus kraštus.	Angelai nuskrido
Tuos kraštuos gelelės	Vėlė nešt augštytyn.
Puikios kvėp' gardžiai,	Angelai vėdina
Skamba ten dainelės,	Orą su sparnais,
Skamba amžinai.	Vargšą užmigdina,
	Nuramin sapnais.

Žvaigždės — jų akelės
Nepaliaun žibėt,
Ir ant šios žemelės
Nepaliaun žiūrėt.

Panendrės Bitininkas.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neurašytas. Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

DENVER, COLO. Nors čia lietuvių nedaug tesiranda, tečiau ir tarpe mažo burelio gyvenime daug margumynų atsitinka.

Jau keletas mėnesių, kaip susitvėrė čia LSS. 148 kuopa ir gyvuoja vidutiniškai. Susirinkimus laiko dusyk į mėnesį,

vienas jų skiriamas diskusijoms ir pasilavinimui.

Liepos 25 dieną atsibuvo čia vestuvės Vinco Girdausko. Vestuvės buvo vienos iš pavyzdgingiausių. Laikas praleista labai gražiai ir naudingai, prakalbomis ir deklamacijomis užbovijant susirinkusius. Suaukauta išleidimui «Moteris ir Socjalizmas» knygos \$9.70. Aukos pasiūsti «Kovos» redakcijon pavesta buvusiam draugui J. Martynačiui, bet šis su aukomis ir skola šeimyninkei už kvatierą ir valgį umai dingo nežinia kur. Blėdies pridarė daug, ypač labai moraliskai nukriaudęs savo pasielgimu draugus. Draugai, kad atlyginti medegišką skriaudą aukavusiems, suaukavo \$8.25. Tik už J. Martynaitį ir K. Labanauską nieks aukas nenorėjo duoti ir tie \$1 50, liko Martynaičio kišeniuje. Tas Martynaičio pasisavintas ir draugų išnaujo suaukautas aukas \$8.20, pasiunčiame «Kovos» redakcijor, paskirdami viršminėtam tikslui.

Sykiu pranešame apie veidmainį Martynaitį sąjungiečiams, kad neįsileistų panašių žmonių savo tarpan. Paduodame čia ir jo išžiūrą, kad lengviau būtų galima jį pažinti.

Plaukai tamsūs, rusvos akys, pailgas veidas, viršutiniai dantys pajuođę, iš dešinės pusės turi didelį kreivą dantį. Augščio turi 5 pėdas ir 9 colius. Kitur gyvendamas vadinosi Zuikys.

Prie to paduodu čia aukavusių vestuvėse ypatų vardus: Po \$1.00 aukavo. K. Labanauskas, M. Vekeraitis, J. Ješkevičia, A. Kerutis ir V. Girdauskas. Po 50c. J. Istinas, J. Naumavičia, J. Girdauskas, P. Girdauskienė. P. Girdauskas, V. Danaitis ir J. Martinaitis. Po 25c. P. Rėksnys, O. Girdauskienė, P. Bajoras ir J. Keblaičiūtė. Po 10c. K. Šarkus ir U. Norušienė. Už tų aukas aukavusiems ištariame širdiną ačių, nors jos ir pateko į veidmainio-judošiaus kišenį, bet draugai aukavusiems skriaudą atlygina, sykiu išreikšdami pamišką vyliui Martynačiui.

Vienas iš Kuopos.

HAZLETON, PA. Rugsėjo 3 dieną vietinė LSS. kuopa surengė prakalbas. Per tarpininkystę V-to rajona org. drg. J. Ramausko, už kalbėtoją tapo pakviestas A. Baranauskas. Kadangi plakatai ties lietuvių bažnyčia nesusipėta išdailint, tad menkai ten išgarsinus, žmonių irgi nedaugiausia prisirinko, apie 80.

Prakalbos, kaip prakalbos, bet jau kalbėtojams tai šiuo tarpu nenusisekė. Baranauskas kalbėjo du sykiu. Pirmu sykiu, kaip pasisakė kalbėsiąs apie Lietuvos darbininkus. Plati tema, tik ant nelaimės gerbiamas kalbėtojas neturi savyje tos «dievo dovanos», nuoseklumo. Kalbėdamas maišė be jokio tam-tikro suvedimo ir baudžiavos ir «tukstančius metų», ir Rocheffelerį ir tam panašiai. Bet gi Lietuvos darbininkų klausimą, visai neišrišo. Kokį įspudį tokia kalba padaro ant publikos, skaitytojas pats supras.

Po Baranausko kalbai, sekantis ant programos buvo pažymėta J. Stasiuliavičius. Jis buvo pasirengęs skaityti referatą, temoje: «Luomų antagonizmas». Vos tik pradėjo skaityti... Visi žmonės iš salės marš! — ir išėjo... Pasiliko tik keli simpatizatoriai. Vienok publikos skonį sugadino ne refera-

tas, tik referato autoriaus ypata: «Ką čia toks... mus mokys», niurnėjo tuli einantieji laukan.

Taip atsitikus, referatorius savo darbą turėjo padėt ten, iš kur išėmė, taip sakant, į kišenį...

Po trukšmui vėl kalbėjo Baranauskas; šiuom kartu apie Amerikos darbininkus. Bet išvadžiojimai, apert kelių juokelių, vėl nekaip tenusisekė. Abelnai imant, šios prakalbos, tai regis da pirmutinės Hazbetone taip nenusisekė. Aukų surinkta \$2 54. Tokiu budu kuopai reikėjo pridėti suvirš du doleriu. Ant pabaigos prie kuopos prisirašė du nauji nariai, tai viskas, kuom dar galima pasidžiaugti.

Darbai čia... nežinia kaip eina, nes vieną savaitę dirba tris dienas, o dvi savaites po dvi. Žmonės jau ne negali užsidirbti.

Asis.

SCHENECTADY, N. Y. Ruggpučio 31 ir Rugsėjo 2 dienose atsibuvo čia prakalbos. Kalbėtojum buvo drg. A. Baranauskas.

Pirmą vakarą kalbos tema buvo «Apšvietimas». Kalbėtojas plačiai ir nuodugnai nurodė jo reikalingumą ir kaip žemai dar tarp mūsų apšvietimas stovi. Šviesties, tai didžiausia mūsų priedermė, šviesties reikia netik vyrams, bet dar labiau mūsų moterims, kad galėtų šviesiau ir žmoniškiau vaikus auklėti. Ypatingai apie netikusį mūsų motinų vaikų auklėjimą, kalbėtojas daug teisybės pasakė ir nurodė, kaip turi būti mūsų vaikai auklėjami, kad išaugtų į žmones už, kuriuos mums rausti nereiktų.

Antrą vakarą aiškino pakeltus klausimus linkui tikybos. Klausimus puikiai išrišo ir publikoj matomas buvo geras įspudis ir užsiinteresavimas.

Drg. A. Baranausko darbas pas mus, paliko savo vaisius. Susitvėrė LSS. kuopa, prie kurios išsyk prisirašė tik 6 ypatos, 5 vyrai ir 1 moteris.

Aukų surinkta \$4.05, kurias paskyrėm kalbėtojui už kelią.

Geistina, kad mūsų mažiutė kuopelė bujotų ir augtų ir vestų kitus tamsius darbininkus prie susipratimo.

A. Nevezis.

BINGHAMPTON, N. Y. Čionaitinė LSS. 33 kuopa, labai retai laiko susirinkimus ir gyvuoja taip, kad jokios naudos sau, nė kitiems nedaro; taip tyku, jog rodo ir nėra tos darbininkiškos organizacijos.

Ateina draugams laikraštis «Kova», bet ir tą manau nevisi perskaito. Vienok gal ir netikėtai, atsibuvo čia 1 dieną Rugsėjo susirinkimas, ant kurio atsilankė visi draugai ir užsimokėjo mėnesines duokles. Susirinkime buvo kalbėta apie rinkimus kandidatų į Centro valdybą, bet pasirodė, kad mūsų tarpe tinkamų kandidatų nėra, o kitur gyvenančių taip gi neturim pažįstamų, tai taip ir likosi rinkimai be pasekmių.

Nutarta kuopai prisidėti prie VII rajono ir prie geros progos, užkviesti kalbėtoją. Taipgi ant šio susirinkimo, prisirašė prie kuopos 3 nauji draugai; gal atsirastų ir daugiau draugų norinčių prisidėti prie kuopos, bet kaip nėra laikomi

susirinkimai, tai taip ir lieka.

Dabar gi nutarta susirinkimus laikyti pirmą nedėdienį kažno mėnesio, taigi sekantis bus 2 d. Spalio. Kad tik neužmirštume!

K-tis.

BRIDGEPORT CONN. Atsibuvo apvaikšiojimas 500 metu sukaktuvių kovos Lietuvių su kryžiais po Žalgiriu.

Siamė paminėjime dalyvavo draugistės D.L.K. Vytauto, Lietuvos Jaunumos, 51 kuopa S.L.A. ir St. Jurgio draugistė.

Buvo užkvesta įvairių kalbetojų, bet vis atsakė, tik vienas F. Bagočius atliko už kelis ir, be abejones, kad didelį įspūdį ant žminių padarė su savo karštais tėvynės meilės žodžiais. Paminėjimas atsibuvo Gegužės 8 d. š. m.

Kalbėtojas F. B. pirmoj temoj kalbėjo iš Lietuvių istorijos ir jų gyvenimo. Kaip mūsų tauta slankiojo nuo vietos į vietą, t. y. ir kaip ją persekiojo kitos tautos ir ant galo nepraleido ir romiškai kryžiai, kurie savo žiaurumu kankino, plėšė. Žudė ir naikino mūsų tautą; lietuviai neturėjo ramumo iki po vadovystę D.K.L. Vytauto su pasikvietimu talkon lenkų, gudų ir tutorių, neuždavė paskutinio smugio kryžiams. Energiskai mūsų kalbėtojas, karšta meile savo bočių ir leisdamas keršto žodžius nedoriems kryžiams, sugraudino visus klausytojus, kad mažai tokių buvo, kurie neapsiverkė.

Antru kart drg. F. J. B—čius kalbėjo apie gyvenimą mūsų brolių Lietuvoj, kaip juos persekioja nuožnųs carizmo mo kazokai. Čia vėl savo augštu balsu sugraudino visus, nes čia jau privedė mūsų pačių padėjimą. Apigailėtina, kad ne visi pribuvo pasiklausyti, mat pas mus nemažai yra tų, ką apšvietą stiklais pardavinėja ir nuo tokių susirinkimų sulauko.

Aukų surinkta \$6 00, iš kurių atėmus lėšas surengimo \$5.90. Likusieji pasiūsta R.R.K. A. Staneliui.

Šis paminėtas apvaikšiojimas yra suvėlintas labai ilgą laiką, bet ne mano kaltė, kadangi buvo umu laiku pasiūsta į „Tėvynę“, bet ačių geram tautiečiui Jokubynui („T—nės“ redaktorius, pralaukęs 2½ mėnesio ir kada užklausu, tad atsakė, kad perdavęs „Keleiviui“, užklaustas „K“, neatsakė nieko. O Bridgeporto lietuviai trokšta savo darbą matyti, nes jie visupirmausia apvaikšiojo nekaip kur kitur. Dabar kreipiuosi prie darbininku laikraščio „Kovos“, kuri teiks pa skleisti žinutę, kad ir bridgeportiečiai darbuojasi.

J. Burokas.

SAJUNGOS REIKALAI.

L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

289) Ant A. Bernoto pareikalavimo, idant būtų sugražinta J.P. Valadkos laiškas, kuris buvo priduosas C.K-tų konferencijai — sugražinta to laiško kopija, paaiškinant, kas buvo kalbama C.K. k-joje, apkalbant tą dalyką (zecerų klausimą).

290) Atsinaujino iš 5 narių 108 kp. Carnegie, Pa.

291) 149 ir 59 kuopų komitetai praneša, kad tos abi kuopos susivienijo ir ant toliaus vadinsis 59 kuopa Jersey City, N.J.

292) C. Sekretoriaus iškaščių bila už August š. m. mėnesį ant \$5.96 pasiūsta administracijai.

293) „Kovos“ Adm-jos prašymas, kad būtų parūpinta agita-tyviški lapeliai pasiūstas Lit. K-tui.

294) Ant drg. J. Stasiulevičiaus pareikalavimo—užklauso, ar S-ga negalėtų apmokėti jam jo padarytas išlaidas dėl V.K-to, vieton rajonų, kurių negalima priprašyti, idant atsisteistų, paaiškinta, kad negalima, nes tos lėšos jau padalintos ant rajonų. Iki šiam laikui drg. Stasiulevičiui teatlygino tik VI as rajonas, o kiti nesirūpina. Taigi atkreipiama atydą kitų rajonų, idant pasirūpintų apmokėti kaip greit galima, nes mes negalime nuskriausti vieną draugą.

295) 145 kuopa buvo prisiuntus parėmimus tūlių įnešimų, bet tapo sugražinta iš priežasties, kad po parėmimo turiniu nebuvu sekretoriaus parašo.

296) VI-am rajonui pasiūsta paraginimas, idant pasirūpintų atgaivinti 85 tą ir 111-tą kuopą.

297) Ant F.J. Bagočiaus pareikalavimo, idant P.K-tas užbaigtų kaip greit galima tirinėjimą, paaiškinta, kad negalima pirmiau užbaigti, kol nėra viskas galūtinai ištirta.

298) Ant 45 kp. patėmijimo Centro Sekretoriui, kad jis pasielgė netaktiškai apskelbdamas nominaciją ir dėl redaktoriaus su administratorium, kurie sulgy V.K-to referendumu N9, turi būt samdomi, — paaiškinta, kad prieš V.K-to refer. N9 yra protestai ir tas dalykas eis per S-gos referendumą, todėl negalima jis buvo imti į atydą pirm S-gos refer. užtvirtinimo.

299) Drg. J. Griniaus interpelaciją į Centro Valdybą, idant pastaroji praneštų, kuris iš C.V-bos narių leidžia paskalą, kad Grinius skundžias F.J. Bagočiui C. Valdybai — pasiūsta P.K-tui.

300) Pasiūsta P.K-tui C. Sekr. pareikalavimas apmokėti \$3.00, išmokėtus už svetainę dėl C.K-tų konferencijos, ką Administracija atsakė apmokėti.

N.Y. City 8, IX, 10. LSS. Centro sekr. Aug. Purvis

V.K-to Referendumas N 19.

V.K-tui: Kadangi dabar niekuomi nėra gvarantuojama Sąjungos turtas atsitikime jo neteisingo išėikvojimo, todėl 1) dėl išvengimo viršminimo ir 2) privertimo „Kovos“ Administraciją uoliai (priderančiai) rūpinties apie Sąjungos turtą, tai LSS. 52 ra kuopa savo susirinkime, laikytame June 9 d., nutarė ir įneša, kad:

„Kovos“ Administratorius turi būti po kaucija, kurios didumą turi nuspręsti P.K-tas.

N.Y. City, LSS 52-os kp. K-tas { Org. A. Petraška
Prot. Rašt P. Sinkus
Išdin. M. Jukeliene

Šis dalykas perėjo per V.K-tą ir balsai pasidalino šiaip:

Už: Prieš:

I	Rajono	J.S. Pruselaitis	II	Rajono	V.J. Stankus
III	„	A. Baltrušaitis	V	„	J.M. Jasulevičius
IV	„	J.K. Gilius	VII	„	A. Valinčius
„	„	P. Sinkus			<i>Nedalyvavo balsavime:</i>
V	„	A. Staniškis	II	Rajono	J. Bulota
„	„	L.S. Kupčinskas	III	„	J. Baltušis
VI	„	A. Žymontas	VIII	„	K.G. (prisiuntė vėlai)

Nuomonės (sutrumpintos) V.K-to narių:*)

V.J. Stankus: Esant visiems sąjungiečiams veik beturčiais, priėmant šį įnešimą nebūtų galima administratorių išrinkti sąjungietį, bet kokį nors biznierį. Balsuoju prieš.

A. Baltrušaitis: Sutinku, nes ir III rajonas reikalauja, kad Administratorius būtų po \$500 kaucijos.

*) Nuomonės sutrumpintos ir tilpsta tik tų narių, kurių skiriasi kuom—nors išrečiau A. Purvis.

J.M.Jasiulevičius: Priėmus įnešimą, mes tegalėsime administratorium išrinkti tą, kuris turi pinigų, bet ne suprantantį ad-jos reikalum. Balsuoju prieš.

A.Žymontas: Teisingiau būtų, kad STK.K-ja būtų atsakomybėje už S-gos turimą, bet kadangi ji nuolat keičiasi ir todėl tik tegali lošti liudininko rolę, todėl balsuoju už.

A.Valinčius: Reikalaujant nuo adm-riaus kaucijos, mes jo negalėtume rinkti slapta, nes galėtumėm išrinkti tokį, kuris negali užstatyti reikalaujamos kaucijos. Balsuoju prieš.

Taigi įnešimas priimtas su 7 balsais prieš 3 balsus.

Passaic, N.J. 31 VIII, 10. V.K-to Sek. J.K.Gilius.
New York City 8 IX, 10.

LSS. Centro Sekretorius A.Purvis.

Prie LSS. Referendumo «V».

Amendmentas pirmas. 34 kuopa savo susirinkime, laikytame Rugs. 21 d. š.m. priimtu nutarimu paremia Referendumo «V» papildymą «b» — kad VI-tas Susivažiavimas įvyktų Newark, N.J.

Amendmentas antras. 34 kuopa tame pačiame susirinkime priimtu nutarimu paremia Referendumo «V» papildymą «c» — kad VI Susiv. įvyktų July 1, 2, 3 ir 4 1911m. (žr. «Kovos» N33 š.m.).

N.Y. City, 7, IX, 10. LSS. Centro Sekr. A.Purvis.

LSS. Referendum «VI» 1910 m.

«Kovos» N33 tilpės 52 kp. įnešimas, kad būtų atmestas V.K. Referendum N9, linkui Centrališkų, algą imančių, viršininų samdymo per Veik. ir Pild. K-tus — tapo paremtas per 34-tą kuopą, laikytame jos susirinkime, Aug. 21 š.m. ir todėl viršminėtas dalykas eis per S-gos referendum.

Diskusavimui to dalyko «Kova» bus atdara iki October 20 š.m. Kuopos, norinčios paduoti savo pataisymus, turi prisiųsti Centro Sekretoriui nevēliau October 10 š.m.

LSS. Centro Sekretorius Aug. Purvis.
New York City, 7 IX 10. 218 W. 124th str.

S. T. K. Komisijos Pranešimas.

Remianties P. K. tarimais, kad iš «Moteris ir Socijalizmas» fondo, pinigų Sąjungos reikalams nedaleistina vartoti, randame reikalingu šį-tą paaiškinti. Dar F. J. Bagočiaus administratoriavimo laiku iš viršminėto fondo pinigai buvo suvartoti Sąjungos reikalams, o ir šiais metais negalima buvo išvengti nejudinus to fondo; daugelis draugų reikalauja skolos atlyginimo; atsiprašyti negalima, reikia po biskį skolą išmokėti, kaip antai: Račkauskui, Račiutei, Puskunigini, Olševskui, Berukščiui, Grudzinskui, Širvydai ir kitiems. Kai kurie baudžia išmokėti gan dideles sumas, pavyzdžiui: Bagočiaus, Liutkaus ir kitų. Sąjunga tuo tarpu negali ištesėti, nes apart fondų «Mot. ir Soc.» ir «Rev. Dainų», pinigų izde nebėra. Negana to, dar ir mūsų komitetai prisiunčia gana dideles bilas, ypač už padarytas išlaidas C. K. konferencijoj.

Todėl mes S.T.K. komisija kreipiamės į jus draugai ir draugės, kad pasistengtumėte prigelbėti Sąjungai apmokėti skolas, arba bent tulas išlaidas, kurios beveik S-gos izdui neprigulėtų mokėti, ypač kaip antai C. K. konferencijos, kurios lėšas turėtų apdengti rajonai, kadangi beveik tik rajonų renkamų viršininų suvažiavimas ir tebuvo, arba kad tik ra-

jonai savo atstovus į konferenciją siuntė, rajonai privalo atmokėti ir tų atstovų iškaščius.

Čionai mums yra priduta bilas: Drg. B. K. Kondrotaviciaus—ant \$20 oo suviršum, drg. A. Purvio—ant \$3.oo. Jeigu konferencijos visi atstovai pradės reikalauti atlyginimo ke lionių lėšų iš S-gos, tai pasidarytų gana didelė suma. Sąjunga jos mokėti negali, nes ne S-ga tą konferenciją sušaukė, vien komitetai P. K. su V. K.

Mūsų reikalai platus, pradėti dideli darbai, draugai atmintite, kad nė administracija, nė kas kitas yra leidėjais, o tik jūs patys, turite daugiau rupinties savo spaustuvės reikalais, už kurių apleidima puola atsakomybė tik ant mūsų visų.

S. T. K. Komisija— } M. Zdanuskas.
 } J. Skodžius.

Visuomene ir Moks. Paskoles Ratelis.

Kiekvienas viešas atsišaukimas į visuomenę, randa parėmėjus naudingų užmanymų. Kiekvienas draugijos gyvenimas priguli nuo parėmimo plačios visuomenės; kiekviena draugija neša naudą pačiai visuomenei, kuri palaiko tą arba kitą draugiją.

Mes turime nesuskaitomą daugybę įvairių draugijų, kurios turi pažymėtus savo tikslus; vienos atlieka savišelpos darbą, susišelpamos savo narius nelaiminguose atsitikimuose ir išmokėdamos posmertines; kitos užsiima platinimu apšvietos; trečios užsiima labdariniais darbais: šelpimu neturtingų mokslaeivių. Bet tokių draugijų, kurios užsiima labdaryste, mažas yra skaitlius: «Aušra» ir «Mokslaeivių Paskolės Ratelis», pastarasis, kaipo naujai susitvėręs, vertas visuomenės parėmimo, kiekvienas parėmimas gali būti tapimu sąnariu M.P. R., kiekvienas, norėdamas tapti sąnariu, gali įmokėti \$50.oo ant sykio arba mėnesinę mokeitį, ne mažiau 25 centų; kiekvienas sąnarys, skolindamas Rateliui, turi tiesą gaut atgalios savo įmokėtus pinigus \$50.oo.

Mokslaeivių šelpimas yra dideliu ir garbingu darbu visuomenės; kuri tauta turi didesnę skaitlių mokslo vyrų, ta tauta kultūriškai augščiau stovi, todėl kurie atjaučiate skurdui mokslaeivių, gelbėkite iš to skurdo nors skolindami centus pašelpai mokslaeivių.

«Mokslaeivių Paskolės Ratelio» 4-ta kuopa Chicagoj, laikys susirinkimą Subatoje 17 d. Rugsėjo, 8 val. vakare. Northwestern University Settlement, August ir Noble gatvių. Į šį susirinkimą užkvičiame visus atjaučiančius ateiti ir prisirašyti prie M.P. Ratelio.

M.P.R. 4-tos kuopos, Komitetas.

PROTOKOLAS.*)

IX konferencijos VI-to Rajono Massachusetts Valstijos

*) C. K. konferencija nutarė, kad organe būtų skelbiama iš rajonų konferencijų nuturimų vien tik tie, kurie palaėia visus sąjungiečius. Nėnant apkelbam CK konf. protokolui, šį taisykliu ištais, pastebėdamas rajonams, kad prisilaikytų CK konf. nutarimų. Red.

Gardner, Mass., Rugsėjo 4 d. 1910 m.

Konferenciją atidarė VI-to rajono organizatorius J. Grikštas. Pasiuntiniai su mandatais pribuvo nuo šių kuopų:

134 kuopos Fitchburg, Mass.— V.J. Przelgauskas; 89 kuopos Gardner, Mass.— J. Variakojis, D. Kliniga, J. Ivonaitis ir J. Balčius; 17 kuopos Brockton, Mass.— F. Šukis; 60 kuopos So. Boston, Mass.— A. Žymantas ir P.J. Raulinaitis; 133 kuopos Norwood, Mass.— S. Karalius ir Tumavičia; 114 kuopos Athol, Mass.— J. D. Taunis, rajono sekretorius— J. Undžius ir organizatorius— L. Grikštas.

Konferencijos valdyba rinkta slaptu balsavimu: Primsėdžiu— A. Žymantas— už 9, prieš 2. Protokolų rašt.— J. Undžius už 9, prieš 2. Protokolas pereitos konferencijos, priimtas vinbalsiai.

Raportai: 1) Raportas organizatoriaus J. Grikšto priimtas su padėka atsistojimo už dovanojimą \$12.45 išlaidų reikiamam rajono. 2) Raportas sekretoriaus J. Undžiaus priimtas. 3) Raportas J. Undžiaus ir L. Grikšto nuo parduotų knygų priimtas ir likusios knygos pavestos tam pačiam komitetui. 4) Raportai peržiūrėjimo kasieriaus knygų priimtas, su pataisytu, kad būtų paduotas dokumentališkai: priduos J. Undžius. Pinigų kasoje yra 33 c. 5) Raportas Veik. Kom. nario A. Žymanto priimtas. Padaryta lėšų: kelionė į Centro susivaiavimą, atsibuvus New Yorke 30 ir 31 d. Liepcis, 1910 m. \$10.00, susinešimai \$2.00. Viso \$12.00. Nėstant ka soje pinigų, neužmokėta. 6) Abelnai raportai pasiuntinių apie stovį savųjų kuopų ir veikimai.

NUTARIMAI:

1) Kad kiekviena kuopa VI-to rajono Massachusetts Valstijos pasirupintų surengti šią žiemą nors po kelias paskaitas. Kuopos neturėdamos prelegentų, kad kreiptųsi į rajono valdybą, kuri tai pasirupis.

2) Kad kiekviena kuopa VI-to rajono išduotų raportą organizatoriui kas bertainis apie gyvavimą ir veikimą organizatyviškame darbe.

3) Kad visos kuopos garsintų savo mėnesinius susirinkimus «Kovoje», sykį į mėnesį.

4) Kad kuopų finansų sekretoriai prižiūrėtų užsimokėjimą narių, o neužsimokėjusiems, kad tuojuos sustabdytų «Kovą».

5) Kad siunčiami įnešimai rajono konferencijon, būtų pirmiau pasiunčiami rajono sekretoriui, kuris sutvarkęs perdnotų rajono konferencijai. Už 6, prieš 5 balsai.

6) Svarstyta Antonovo skundas ir išnesta sekanti rezoliucija:

«Mēs Mass. Valst. VI rajonas, laikytoj IX konferencijoj, Gardner, Mass., 4 dieną Rugsėjo 1910 m. išnešame sekančią rezoliuciją link A. Antonovo.

Kadangi A. Antonovas rinko aukas nuo pavienių draugų sąjungiečių kažin-kokiam ten revoliucionieriumi, privatiš ku budu (slapta) ir konferencijoj pasirodė, kad tai yra daroma su neaiškiais tikslais, todėl, patariam ir kitiems sąjungiečiams, kad gelbėjimas revoliucionieriumi būtų daromas per

tam tikras įstaigas.

Patariame, kad žmogus neprigulintis į socialistų partiją, neveiktų socialistų tarpe, nežiurint kokios pakraipos jo veikimas nebutų; aišku, kad toks žmogus, kuris nebudamas socialistu, lenda į socialistų tarpą, geidžia tik sau garbės, o tankiai ir... pelno.

7) Pirkimas «Kovai» statomos mašinos atidėtas tolesniam laikui. Už 10 balsų.

8) Padaryti Sąjungos statistiką ir sužinoti išsilavinimo stovį sąjungiečių. Už 6, prieš 6 ir 1 susilaikė.

9) Kad «Kovoje» būtų talpinama pilnų suspenduotų ir išbrauktų narių skaičius. Priimta vinbalsiai.

10) Kad «Kovoje» šmeižimai nebutų talpinami. Nutarta vienbalsiai.

11) a) Skolą esančią VI rajono Mass. Valst. \$ 9.85, padalyt proporcijonališkai skaitliui narių. b) Kad VI-tas rajonas uždėtų ekstra mokestį, kožnas narys 10c. į met. užmokejimą tolos skolos. (šituos nutarimus leist referendumui rajono).

12) Kad protokolo punktai, lytinti kokias nors įstaigas, būtų tenai ir nusiunčiami. Už 7, prieš 5 balsai.

13) Protokolas talpinti į «Kovą».

13) Apskelbti rikimus rajono valdybos.

15) Sekanti konferencija N. Lynn, Mass.

Konferencija uždaryta 5:55 vakare.

Pirm. A. Žymantas.

Sek. J. Undžius.

Sąjungos reikaluose.

LSS 131 kp. So. Omaha, Neb. savo susirinkime pritardama sumanymui pirkti raidžių statymui mašiną, pasirenge esame paaukauti tam tikslui, kaip tik matysime, kad kitos kuopos tam pritaria. Draugai, dalykas svaabus ir mēs privalome atkreipti atydą, parengdami tam tikslui vakarus ir atliekamu pelnu paremdami,

A. Kubilius. Sekr.

Administracijos pranešimas.

Gerbiami draugai! Nuolatos aš stengiausi kaip tik galima kelt sąjungos materijališką padėjimą, stengiausi vietoj apgarsinimų, kurie tankiai esti tiktai prigavingi, skleist sąjungos biznį, platint literatūrą, spaudint knygas ir tt. Bet pasirodo, jog aš savo ilgą valandų darbu ir stengimuosi skleist sąjungos biznį, neradai ganėtinai užuojautos. Pasirodė, jog daugelis mūsų draugų įsiskolinę tai už literatūrą, tai už spaudos darbus nenori, ar negali atsisteist, kuomet S-gai pinigai taip labai reikalingi. Pasirodė, jog iš maetrijališkos pusės negaliu prisišaukt pagelbos arba labai mažai ikišiol prigelbėjo. Mūsų darbštesnieji draugai, ypač centraliniai komitetai beveik nieko nepritarė pinigiskam klausime. Komitetai visuomet mokėjo tik prisišust bilas ir liept administracijai, idant skubinau jos būtų išmokėtos, neatsižvelgdami, ar yra iš ko jas apmokėt. Matydamas, kad mūsų draugai nedaug rūpinasi savais reikalais, ypač užėjus vasaros metu, kuopos visai apsilpo, o daugumas gaišina laiką tik ypatingais kivireiais. Todėl tokiame dalykų stoviui esant, jūs draugai patįs verste verčiate administraciją, idant ji griebtųsi žvejojt įplaukų netiesioginiū, verčiate užkimšt «Kovą» apgarsinimais ir pavėlijat mūsų nuvargintą liaudį išnaudot netiesiems verteiviam. Dėlei jūsų pačių apsilaidimo, priverstas būsiu kimšt į «Kovą» nešvarios rūšies apgarsinimas, idant apdengt nors kasdienines išlaidas. Todėl draugai, nepykkit

ir neišmetinėkit administracijai, jei pamatysite «Kovoje» išpustus apgarsinimus institutų, burtininkų, stebūkladarių ir tt. Gyvenimo sąlygos ir jūs patį prie to privedėte.

«Kovos» Administracija.

Atsakymas Cent. Sek. ir kuopom.

Centro sekretorius prašo, kad prisiųsčiau bent kokią kopiją Konstitucijos L.S.S.A. 147-tai kuopai. Podraug kasdie beveik gaunu panašius reikalavimus, ant kurių čia visiems kartu atsakau. Jokių kopijų Konstitucijos neturiu, pakol dar buvo šiaip ant popierukų atspausos, patol ant tokių reikalavimų kuopų ir draugų siuntinėčiau, bet joms išsibaigus, neturiu ką siuntinėti, man regis, jog Cent. Sek. labai gerai žino, kur ta konstitucija randasi ir jo didžiausi pereiga yra pasirupinti, idant konstituciją užbaigt, nes daugelis kuopų, dėlei neturėjimo konstitucijos kaskart eina silpnyn, daugelis narių norinčių prisirošyti, dėlei neturėjimo konstitucijos, nežinojimo L.S.S. įstatų, neprisirašo.

Todėl Centro valdyba privalo prim visko, skubėtis užbaigti konstituciją, idant draugams galima būtų padnot tikrąjį vadovą į rankas. Kaip augščiau sakiau, jog jokių kopijų konstitucijos neturiu ir podraug su tais, kurie manęs nuolat paršo, kad jiems duoti konstituciją, prašau ir aš, kad Centro valdyba tam laik mestų į šalį savo tuščias litanijas, o imtųsi prie darbo naudingo, t. y. užbaigimo konstitucijos kogreičiausia.

Administracija.

Atyda pirmo Rajono kuopoms.

Šiuomi pranešu visoms kuopoms, kad pirmo Rajono 10-ta konferencija atsibus 2-ąją d. Spalio Vebers Hall Union City, Conn. Pirmas posėdis prasidės ant 9 val. ryte.

Garbios kuopos, malonėkite prisijusti dalegatus su įnešimais dėl labo Rajono ir Sąjungos.

Pirmo Rajono Sek. J. Baratinskas.

Pranešimas L.S.S. 50 kuopos draugams.

Šiuomi pranešu, kad susirinkimas augščiau minėtos kuopos atsibus 18-ta Rugsėjo, pas drg. K. Česiūną. Prasidės 2 val. popiet. Todėl meldžiu susirinkti visus draugus, nes yra labai daug svarbių reikalų. Po draug malonėkite atsivesti naujų narių prisirašymui.

Sek. J. Jenokaitis.

Pranešimas 88 kp. draugams.

Draugai, meldžiu neužmirškite atsilankyti ant susirinkimo, kuris atsibus Nedėlio 18 d. Rugsėjo 2 val. popietų, p.p. L.D.B. Homestead, Pa. Dalykas tame: turime daug užvilktą darbo, kurią neatbūtinai turime atlikti tą dieną. Taipgi tą dieną pripuola Centro viršininkų nominacijos, todėl malonėkite skaitlingai susirinkti.

Org. K. Kašeta.

Pranešimas.

Šiuomi pranešu, jog drg. K. Šeštokas, studentas Valparaiso universiteto yra pasirengęs apkeliauti tulas lietuviais apgyventas vietas, kuriose sakys prakalbas, skaitys referatus ir t.t. Podraug platys socialistišką literaturą, užrašinėš «Kovą» ir Sąjungos išleidžiamus raštus. Kuriom kuopom bei draugam paranku, drg. K. Šeštoką užsikovieskite, kreipkitės šiuo antrašu:

K. Šeštokas, 757 Greenwich St. Valparaiso, Ind.

Brocton, Mass.

L.S.S. 17-tos kuopos susirinkimas atsibus 29 dieną Rugsėjo 7 val. vakare. Svetainėje 26 Ames St. Taipgi malonūs draugai teiktės ant minėto susirinkimo atsilankyti kuoskaitlingiausia, nes turime labai daug svarbių reikalų. Taipgi atsiveskit naujų draugų prisirašymui. Atminkite draugai, jog tik darbinikiškoj vienybėj mūsų galybė, tik susipratime mūsų išganymas, todėl nepaisėdami ant nieko, privalom idėją socializmo plėtoti, idant išsiliu suoti iš vergijos pančių.

Sek. P. Šukis.

Darbininkia! Kur tavo išganymas?

Tavo išganymas moksle ir apšvitoj. Bet kur tavo mokyklas Tavo mokykla, tai naudinga moskliška knyga, tik naudingas ir ir geras knygas skaitydamas prieisi prie tikro susipratimo ir apšviesi savo protą, o per tai pagerinsi savo gyvenimą.

Todėl, jei nori apsišviesti skaitydamas geras knygas, tad visuomet knygų reikalauk iš «Kovos» knygų sąkrovos, nes «Kovos» knygų sąkrova, pardavinėja vien tik naudingas ir pamokinančias knygas. Siuntinius visuomet išsiunčia teisingai ir į laiką.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: aukylina liaudies prieš cariską valdžią. Paveikalo didumas 14X18 colių, prekė su pristatymu 20c., daugiau imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduoda todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbininkų kleos revoliucjoniskias mintis.

Norintieje turēt šį paveiklą kreipkitės į «Kovos» Administraciją.

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, jog jau sulaukėme ir 5-tą No. «Visuomenės». Prekė 25c. Kartu NN. 1-2-3-4 ir 5-tas, tik už 90c. Kuri norite tą naują pirmėivišką laikraštį skaityt, prisijuskit krasos ženkleliais užmokestį «Kovos» Administracijai, o touj bus jums prisiųsta Adresuokite sekančiai:

«KOVA»

1815 E. Moyamensing Ave.,

Philadelphia, Pa

Dovanos «Kovos» skaitytojams.

Visiems tiems, kurie užsimokės prenumeratą už «Kovą» iškalno už 1911 metus, duosime didelį, gražų socialistišką sieninį kalendorių ir antrą kišeninį mažiuką. Kuopoms, kurios turės pilnai užsimokėjusių narių nemažiau 30, padarysime speciališkus kalendorius su kuopos numeriu, miestu ir vieta susirinkimo. Todėl draugai pasistengkite atsiimti dovanas.

«Kovos» Administracija.

M. Rosenbaum,

**SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.**

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Draugai SKAITYKIT IR PLATINKIT „Kova“!

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

DR. PHILIP ROVNO
423 PINE ST., PHILADELPHIA, P.A.

Priėmimo { Iki 10 1/2 ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.
valandos: } Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikabinti rusiškai ir lenkiškai.

KATALIOGAS DYKAI!

Kas Nusipirks Naują juokingų dainų Knygelę dainų Vainikėlis' kurios prekė 15 cent. tam Prisiųsime Katalioga Dykai. Tame katalioge Telpa aprašymai apie Elektriškų krutancijų paveikslų mašinas. **Magiszkas Sztukas**, lempas, visokių gatunkų knygas, drukuojemų mašinėliu **Armoniku** koncertinu Britvu, Laikrodėlių, Aukšinių rašomų plunksnu, Spilky, Žiedų, Lenciugėlių, Strielbų ir tt. **George A. Pupausky & Co. Dep. 1** 2342 S. Leavitt St. Chicago, Ill.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Prie išsisukimo, Sudurdimo, Perimtu muskulu, Skausmu Romatizmo, Neuralgijos ir panašiu kančiu niekas taip greit nepamašina, kaip sutepimas su Pain Expeleru

Šaukiamas v'ooe ap-
tikooe uz 25 ir 50c.

F.Ad.Richter & Co

215 PEARL ST.

NEW YORK

Tėmykit

ant Ankeru

ženkle ap-
saugojimo.

Pirmūlis ir Seniausias Lietuviu "DILGĖLĖS" Juokų ir Satyros Laikraštis

Su juokdarsiškais, originališkais paveikslais, einąs penktus metus (nuo 1906 m) Per ketverius metus "DILGELES" teip bujojo, kad dvigubai pasistorino ir pasilgino, o dabar, ant penktų metų amžiaus, daugiau kaip dvigubai pasitarkino: buvo mėnesinė, dabar—DVISAVAITINĖS, t.y. leidžiamos kas dvi nedėli. Teip padidėjusioje ir tankioje "DILGELESE" telpa jau ne tik daugybė juokų, pajuokų ir paveikslų, bet ir vieokių naujienų ir aprašymų iš politikos, gyvenimo, moko ir dailės. "DILGELES" užstoja skriaudžiamuosius, bet dilgina visų paiklojimus. Kalba vieiems suprantama, nes dilgant ir nepikta. Prenumerata: metams 1 doleris į visas šalis, pusei metų 60c. Užsi-rašyk tuojaus. Rašyk šiuo "D." leidėjų adresu: :: :: :: :: :: :: ::

Baltrušaitis Bros. 2304 Fifth Avenue PITTSBURG, PA

Į Skaitytojus.

Gerbemieji! kurių prenumerata dar likosi neatnaujinta, malonėkite nevilkinti, bet prisiųsti užmokestį atnaujinimui idant nesu sitrukdytų laikraščio siuntinėjimas.

Kovos administracija.

Ant pardavimo bučernė

Štoras kampinis, gerai įrengtas, ledui baksai ir kiti įrengimai naujos mados. Biznis gerai išdirbtas. Parsiduoda labai pigiai. Kreipkitės šiuo antrašu: **SIMON MEAT MARKET** Kampas S. 2nd ir McClellan St Philadelphia, Penn'a

ŽEMAITES RAŠTAI

Antra pataisyta laida, leidžiama prenumeratos keliu.

Jei lietuvis, svetimą duoną bevalgydamas, užmirštų Lietuvą, jos žmones, jos buvį, sielvartus, linksmybes, bet bundančios sąmonės kurtomas, panorėtų atgaivinti kudikystės vaizdelius, pasakyčiau jam: skaityk Žemaites Raštus.

Jei lietuvis, norįs išsitobulinti lietuvių kalboj, klaustų kokiū budu gali tai padaryti, atsakyčiau: skaityk Žem. veikalus.

Jau atėjo visi Žemaitės raštai galutinai prirengti spaudai. Todėl, pasiskubinkit tuoj užsi-prenumeruoti, nes kaip išeis iš spaudos, bus daug brangesni. Naudokitės iš progos!

Prenumerata dabar už visus raštus tik \$1.00.

A.Žymontas

318 Broadway, So.Boston, Mass

Garsinkitės „KOVOJE“

JAUNI VYRAI SENI VYRAI VIDURAMŽINI VYRAI

Vyrai kurie žada apsivesti— vyrai ligoti— vyrai kurie budamė neprotingi dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pynai naudoti priimnuma gamtos, — **vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis kaip vyrai sunaikin sava sveikata, kaip jie igauna ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padeime.

Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje kaip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfilį, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abelną pragalšti špeku, Pragalšti gyvybes sky-stimo, Naktinius nubegimus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Puslės ir Inkštu ligas,** gali but galiutinai išgydyti sava nuomusė, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyrū atgava sava tobulą sveikatą, spēkas ir stiprumą per pagėlbą tuos knygos. Ji ira krautuė žinios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava piningu mokiedami už prastus, bevertės, vaistus iki kolaik neperskaitisi šitą knyga Ji pasakis kodiel jus kentėti ir kaip galet galiutinai išgydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama **VYSAI DYKAI.** Mēs užmokam ir pačta. Išrašik aiškeie sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums šendena.

Kuponas dykai gautos knygos.

Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO.
L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jūsu pasiuliminiu dykai siunstos knygos ir norėčiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė.....

Adresas .....

Stejtis .....

50,000 KNYGU DYKAI DIEL VYRU.